

T. Igor Csaba

HŰSÉG FOGSÁGÁBAN

T. Igor Csaba

Hűség fogságában

(Három elbeszélés)

Tartalom

Jóska

Hűség fogságában

Négyágú csillag

Jóska

Minden meteorológus azt jósolta, hogy nagy hidegek várhatók. Na Gréta, gondoltam magamban, most lebegtesd a globális felmelegedésedet! De ez csak kósza gondolat volt, hiszen valamiféle felmelegedés valóban létezik, nem érdemes tagadni. Viszont az is igaz, hogy ekkora hideg azért mégse illik egy olyan évben, amikor a naptevékenység éppen a csúcson van.

Szóval... igazi gyergyói hideg volt. Pedig Búzaháza nem Gyergyószárhegy.

Ahogy a délutánban csendben filózgattam, egyszerre megcsendült a telefonom. Szép vidám dallamot tettem rá csengőhangnak, hadd vidítson legalább a telefon, ha már a nagy léptékű kilátások nem sok jóval biztatnak.

Szóval felvettem. Noémi volt.

Nagyon kedves kis asszonyka ő, nagyon szerettem egy időben, vagyis hát egymást szeretttük.

Egyedül éltem akkoriban, s úgy is éreztem magam. Egyedül. Amit senki emberfia nem szeret, ha némelyek elhazudják is. Szóval Noémi.

Voltaképpen az életem egyik kisebb szégyenfoltja is lehetne, ugyanis volt egy enyhe kis testi hibája, olyan, hogy az ember ha akarta, akár észrevehette. Ha pedig nem akarta, akkor nem vette észre. Azok, akik nagyon jól ismernek, vagyis inkább azt hiszik, hogy ismernek, általában arra tippelnek, hogy azért szakítottunk. Pedig ez elég vaskos tévedés. Persze ez is benne volt a pakliban, csak nem úgy ahogy gondolják. De még mennyire, hogy nem úgy!

Röviden, a családom volt a főludas a dolgok ilyen alakulásában. Az a családom, amelyik akkor – körülbelül tizennégy évvel ezelőtt – a klasszikus formában már nem is létezett. Vagyis, ne húzzam, mert nem ez a mostani gondom, az anyám, akkor még élt, igazi hárpia volt. Azt hiszem, bár ez bizonytalan, hogy az első házasságom szétesésében is főludas volt. És azt hiszem, hogy a többiek, a maradék sem sokkal különbek.

No, hát éppen a hárpiaságnak nem akartam kitenni Noémit. Persze, ez csak az egyik oldala annak, hogy miért szakítottunk akkoriban. Mert neki is volt családja. Meg is ismertem a rokonságát akkor.

Na, ez volt a másik oldal. Rettentően igyekvő, meggazdagodni akaró emberek voltak. No, én meg éppen az ellenkezője. Hát, sehogy sem jött össze.

Nem tudom, hogy ő hogyan vészelte át az egészet, gondolom, nem eshetett jól neki, de biztos vagyok abban, hogy még mindig százszor kisebb lelki trauma volt, mint hogyha ráeresztettem volna mindkét családot a kapcsolatunkra.

Talán pedzettem is valamit akkor neki, amit talán megértett, talán nem.

Később néhány évig nem találkoztunk. Csak a telefonszámát felejtettem benne a telefonomban.

Hát most felhívott.

– Szia! Nem zavarlak?

– Szia Nócika, dehogy zavarasz! Örülök, hogy hívtál! Segíthetek valamiben?

– Hát, ami azt illeti, éppen segíthetsz... Talán! Mert én se tudom, hogy kihez forduljak. Nem egy égbekiáltó nagy ügy, de engem zavar. Ismersz!

Ismerem. Szegény, legalábbis akkor, régen állandó menekülésben volt. Természetesen a világ durvasága elől. Ismerve azt, amit az előbb leírtam, ez nem is különleges dolog. Érzékeny volt szegénykém, és feltételezhetően, most is olyan.

– Elmondod most, hogy miről van szó, vagy...?

– Az utóbbi. Idő kellene hozzá. Még gondolkozom.

– Találkozzunk?

– Igen, de nem most! Később!

– Mondjuk, holnapután! Jó lesz?

– Persze, hogy jó.

– Menjek érted?

– Nem! Nem akarom, hogy megtudják! A férjem... fiam...

– Értem. Szívesebben jönnél ide?

– Igen, ha nem zavar.

– Nem! Egyáltalán. Mikor?

– Majd felhívlak!

Ezzel elbúcsúzott s letette.

Bennem valami rossz érzés nyomakodott felfelé, mintha valami megfeküdte volna a, nem is tudom, a lelkivilágomat. Olyan érzés kerülgetett, mintha valami rossz, sőt tragikus esemény lenne készülóban.

De nem volt kinek elmondjam, hogy valamennyire csillapítsam a hatását. Annak a rossznak.

Ezt a szokást mostanában vettem fel. Hogy ha nem akarok valamit, hogy megtörténjen, akkor elmondom. Lehetőleg minél több embernek. Hogy talán többfelé elosztva kevés marad belőle ott, azon a helyen, ahol az érzés a legerősebb volt.

De ennek története van, ha elhallgatnám, nem lenne világos a dolog.

Már az általános iskolában kezdődött. Talán hatodikos voltam. Más fiúk ilyenkor fociznak az iskolaudvaron, vagy verekednek, hogy megtalálják a helyüket a tyúkudvar rangsorában. Természetesen mindezt én is megtettem, kötelező volt, de közben előjött az az átkozott jelenség a jóslással.

Egyszerűen kezdődött. Meg tudtam mondani, hogy miből fogunk dolgozatot írni. Az évharmadi dolgozat akkoriban nagyon jelentős próba volt. Persze, nem volt abban boszorkányság, egyszerűen csak megfigyeltem az emberek gondolkozását. Voltaképpen hihetetlenül egyszerű. És mivel a tanár is ember, szóval... előre meg tudtam mondani, hogy mi lesz a témája. Természetesen csak a fő tételt tudtam megmondani körülbelül egy nappal előre, a másikat nem. Annyira még nem vittem.

Az a helyzet, hogy az osztálytársaim jegyei nem változtak túlságosan nagyot. Hiszen aki nem szeretett tanulni, az ezután se tette. De valamelyes biztonságot adott. Ezért ragasztották rám a Jóska nevet. Természetesen a jósból butítva. És attól fogva ez volt a nevem végig. Pedig természetesen nem ez volt az igazi nevem. Igazából Tibor vagyok. Agács Tibor. De Jóska lettem és szerettem az lenni.

Aztán... ráéreztem, hogy ez egy olyan tulajdonság amit érdemes fejleszteni. Hát azt tettem. Ha valaki ezután azt gondolja, hogy például válogathattam a lányokban, az nagyot téved. Szerintem inkább tartottak tőlem.

Később egy kissé háttérbe is szorult ez a sajátságom, kenyérkereső foglalkozás után kellett nézzek, a jóslás – hol bejött, hol nem, de inkább igen – valahogy mégis megmaradt a háttérben. Ritkán vettem elő és még ritkábban volt hasznom belőle. Sokkal inkább károm.

De sokszor mégse állhattam meg, hogy ne figyelmeztessen valakit a rá leselkedő veszélyre. Azok a valakik aztán rendre megharagudtak rám, főleg akkor, amikor beváltak a jóslataim. Szó sem volt arról, hogy valaki is hálás lett volna! Ellenkezőleg! Legtöbbször azt hitték, hogy én idéztem elő a szerencsétlenségüket.

Egy idő után aztán megtanultam hallgatni. Azt kellett tegyem, sőt még attól is félttem, hogy akár a legkisebb mértékben is kihasználjam ennek a tudásnak az előnyeit.

Mivel kevésszer mondtam ki, valószínűleg jobban figyeltem mint azelőtt. Ezért rendre bevált az amit a „Jóska” gondolt, vagy akár ki is mondott.

Ez lehetett az az időszak, amikor Noémi megjelent az életemben. Ugyanis őt szemelte ki nekem az anyám feleségnek. Persze, futottam előle mint ördög a tömjénfüsttől. Jóval fiatalabb volt mint én, szinte gyerek. Hát akkor nekem már nagyobb lányok tetszettek.

Noémi tehát eltűnt valamerre. Jóval később előkerült, talán akkor amikor az első házasságom zátonyra futott.

Akkoriban végezhettem el ő a protestáns teológiát. De talán nem elégítette ki az a foglalkozás, mert belekezdett még egy egyetembe. Filológiát tanult Kolozsváron, és ott az egyik tanára, az én jó barátomnak az apja, a híres nevezetes Kovács Elemér tanított neki – és még sok másnak természetesen – magyar nyelvtörténetet.

Mivel pedig én Kovács Árpival jóban voltam, megesett, hogy Noémi is velünk lógott hétvégeken. Aztán egy jó félév, vagy tán egy év is volt az, után lehorgonyoztunk egymás mellett.

Akkor már megvolt neki az a kis szkoliózisa, vagy hogy hívják azt a doktorok.

Ami, meg még más is, mint ahogy azt már megírtam, okozta később, vagyis nagyjából négy év után a szakításunkat. Olyan dolog ez, amit én eddig soha senkinek nem mondtam el és ha valaki a szememre vetné, helyből letagadnám. Sőt, életemben azzal a valakivel többet soha szóba nem állnék. Mert mi értelme lett volna akkor annak, hogy én minden erőmmel megkíméltem Noémit saját magamtól, s főleg a családom bunkóságától, ha mindenki megtudná? Brrrrr! Rágondolni is rossz!

Azután még történtek események, az egész világ kellemetlenebbé vált mint azelőtt bármikor, kormány szintű szélhámosságok – na nem nálunk, de hozzánk is begyűrűzött a hatása – majd jött a járvány és végül az a szörnyű ukrán háború.

Na, akkor fordult a visszájára az én jóslási tudományom.

Az a helyzet, hogy én magam voltam a hibás, mert szabadjára engedtem azt a tudást. Természetesen nem kivagyiságból, hanem egyszerűen segítségi szándékkal.

Hogy mi történt? Mitől fordultak a visszájára a jóslataim? Talán a túlzott használatból? Talán megharagudott rám az Isten, s megbüntettet, amiért az ő dolgába avatkoztam? Ma már tudom, hogy nem így volt, de akkor azt hittem.

Attól fogva csak akkor mondtam ki a gondolatomat, ha valami rossz, valami gonosz lebegett a levegőben. És én meg azt akartam, hogy ne menjen teljesedésbe.

És itt tartottam akkor, amikor nemrég Noémi újból megjelent az életemben és... úgy tűnt, hogy valamiben segítségemet akarja kérni.

Hát hogyne akartam volna segíteni? Hiszen életemben se fogom elfelejteni azt a régebbi négy évet. Úgy vártam tehát a hívását két nap elteltével, mint a régi zsidók a Messiást.

Csak hát Noémi nem telefonált. Nem is jött. Pedig jól tudta, hol lakom.

De... nem!

Kínomban már nem tudtam, mit tegyek. Nagyon rossz előérzetem volt. Már pedig, ha nekem rossz előérzetem van.... Szóval legjobban szerettem volna kibeszélni magamból. De nem volt kivel. Újabb három nap elteltével aztán elszántam magam és én hívtam fel. Férfihang vette fel a telefont. Gondoltam, férj vagy apa lehetett, de mégis inkább férj, mert nagyon elutasítóan beszélt.

– Agács Tibor vagyok – mutatkoztam be – Papp Noémival szeretnék beszélni ha lehet!

– Nem lehet!

– Elutazott? – kérdeztem.

– Nem! Nem utazott el, de nem beszélhet vele!

– Nem alkalmas? Hívjam később? Nagyon fontos lenne!

– Ne hívja! Se most, se máskor! Nem fog beszélni!

Ezzel lecsapta.

Mégiscsak férj lehetett!

Mit tegyek? Félttem, hogy meghalt, megölték, vagy valami betegség, utolsó stádiumban levő rák, csak az Isten tudja, hogy mi minden futott át hirtelen az agyamon. Csak annyit tudtam, hogy telefonon valószínűleg már soha nem fogom tudni elérni. És egyre kellemetlenebbül kezdtem érezni magamat. Csak újabb két nap után jutott eszembe Kovács Elemér.

Árpihoz akkor mehettem amikor akartam, hisz a legjobb barátok vagyunk, hát csak otthon lesz az apja is!

Hát elmentem, lesz ami lesz! Meg nem esz majd, és legalább megtudom, hogy mi a helyzet. Félre is hívtam amikor az udvariasság megszegése nélkül lehetett.

– Bocsáss meg Elemér bácsi, nem tudtam, kihez forduljak! Nem tudsz valamit Papp Noémiról? Mi van vele? Él, vagy – itt már alig tudtam kiejteni a szavakat, alighanem a hangom is reszkethetett – meghalt?

– Nem tudom barátom, hogy most megnyugtatlak-e, eléggé feldúlt vagy és lehet, hogy még feldúltabb leszel, de az az igazság, hogy nem ő halt meg, hanem a fia!

– Nándi? De hiszen ő még túl fiatal...

– Igen. Tizenhárom éves. Volt.

– Dehát, egészséges volt – remegett a szám széle. Elemér bácsi látta a kínlódásomat, s elhatározta, hogy felvilágosít.

– Igen. Egészséges kamasz. Nagyon kamasz!

– Ho... hogyan történt? Tudsz valamit?

– Igen. Tegnap temettük. Szegény Noémi, rettenetesen megrázta. Egyébként úgy történt ha már kérdezted, hogy a srác veszekedett az anyjával. Talán hallotta, hogy beszélt veled és... tudod, milyenek a kamaszok, Isten tudja, mit képzelt. Amúgy is egzaltált volt, nagyon is. És mindennek elmondta az anyját ami csak eszébe jutott, végül még azt is kiabálta rá, hogy szégyellhetné magát nyomorék létére férfiak után koslatni. Ezzel persze betelt a pohár és kapott is mindjárt a pasastól két csárdás nyaklevest. Amire aztán el is tűnt, csak este később találtak rá a hátsó udvarban. Ott akasztotta fel magát egy vadgesztenyefára.

– Dehát... egy apai pofontól?

– Az nem az apja! Antal Márton mindössze négy évvel ezelőtt jelent meg a Noémi életében. Akkor a fiú kilenc éves kellett legyen. Na! Ha kérdezted, hát ez történt. Nem hiszem, hogy megnyugodtál volna tőle.

Valóban nem. Azt se tudtam, hogy kerültem ki a házból. Állandóan ugyanaz járt a fejemben:

Tizenhárom év!

Azt hiszem, jobb lesz, ha ezentúl hallgatok, bármi jóslat jutna eszembe.

Marosvásárhely,
2023. február 09.

HŰSÉG FOGSÁGÁBAN

(Egy képzeletbeli Mohács-filmhez készült vázlat)

1.

Az apród Étienne szonettje Candalei Annához az első lever után, melyen jelen volt

Két hete múlt már annak, hogy megengeded,
reggel ébredésednél, hogy jelen legyek,
s lássam csipkés ruháid, mint keringenek
és kivillanni néhol fehér testedet.

Gyermekkorom hirtelen tovatűnt akkor
s én nem kutattam, hogyan és mi okból.
Láttam rám sugározni mély sötét szemed,
lelkembe szerelem pecsétje így égettetett.

Azóta, ha virágzó tavasz illatát érzem
szépséged mindig magam elé idézem.
S amikor ősszel a Nap a sötétbe leszáll,

érzem, sorsom fölött te uralkodsz már.
Míg élek, leszek örökké védő lovagod,
akár akarod, akár nem akarod.

Ajánlás

Úrnóm! Kinek e verset még, gyermekésszel kezdtem,
lásd, harcolni kész ifjú lettem, míg befejeztem.

2. Candale-i Anna

Február volt még, de mivel a vége felé járt, a Nap hétágra sütött, s mindenütt a tavasz ígérete érződött a levegőben. Ezen februári reggelen, abban az évben, amely két évszázad határát képezte, az úrfi meglehetősen későn ébredt. Tehette, semmi különös dolga nem volt. Szabad volt, nem kötötte semmi, sem elvégezni való munka, sem az udvar felé esetlegesen létező kötelességek, de még egy kisebb vadászat sem volt kitűzve arra a napra.

Így hát, mivel általában korán felébredt, volt ideje arra, hogy az ablak felé nézegessen, s megpróbálja kitalálni, hogy milyen idő várható arra a napra.

Az előbb említett úrfi abban az évben tizenhárom éves volt. Korához képest elég nagyra nőtt, bár nem kirívóan magasra, nem volt se kövér, se sovány, ez a többféle testedzésnek köszönhető volt, amelyeket ha nem is kötelező, de ajánlott volt végeznie, ha a későbbi életében egyáltalán vinni akarta valamire.

Talán nem sértek senkit sem büszkeségében, sem érzékenységében – a kettő nem azonos, csak hasonló – ha már most előrebocsájtom, hogy Étienne úrfi törvénytelen származású volt.

Ez, akkoriban nem jelentett különösen hátrányos erkölcsi megkülönböztetést a francia udvarban, voltak így elegenden a származásukkal, s végül mégis valamiképpen révbe jutott mindegyik. Ilyen, vagy amolyan módon. A megkülönböztetés csak jóval később jött elő, a nagykorúság elérése után, amikor is általában kiviláglott, hogy az ilyen fiatalurak s kisasszonyok mögött általában semmiféle vagyoni támogatás vagy nem létezik, vagy pedig olyan kevés, hogy abból az azelőtti életmódot továbbvinni nem lehet, s valamiféle kereset után kell nézni. Vagy pedig, mert ilyen is akadt bőven, össze kell húzni a képzeletbeli nadrágszíjat.

A mi fiatalurunk valamilyen okból nem követte az akkori fiatal léhűtők között megszokott életmódot, rábízva a jövőre, hogy majd... egyszer... hogy rendeződik majd a sorsa. Vagy az esze volt több mint legtöbb sorstársának, vagy az akarata. Esetleg mindkettő. Tény az, hogy már fiatal gyermekkorában valamiféle stabil életvitelt állított be magának, s azt a lehetőségei szerint követte is. Tehette egyébként, mert a Valois ház, amelyhez tartozott is meg nem is, említettem, hogy miért, gazdag, királyi rokonság volt. Az éppen akkor regnáló király is a Valois házhoz tartozott. Amellett pedig tele volt bastardokkal. Neki, bastard lévén ugyan, meg volt engedve még a Valois név viselése is, mindössze annyi különbségtétellel, hogy a címerében ott éktelenkedett az a bizonyos „bal haránt pólya”, amely a származását jelezte. Őt magát viszont apródi sorba emelte a sors, a kisebb hercegnők, grófnők lever-jére, vagyis ébredésére, öltöztetésére bejáratos volt. Nem mindig ment el, sőt néha akár életveszélyesen válogatott is. Hisz akármely pillanatban kegyvesztetté válhatott az udvari intrikák egyike vagy másika miatt.

Mindezzel épp csak annyira törődött, hogy azért ha zökkenőkkel is, de az addigi életmódját folytathassa.

Abban is önálló volt, hogy egyszer, még gyermekkorában – ez idő szerint fiatalúr volt – megkérte a természet szerinti apját, ne haragudjon meg rá, ha nem fogja viselni a Valois nevet. Az apa meghökkent, de mivel ő is világosfejú volt, mindjárt nevetett is egy nagyot.

– Nahát! Ilyen önálló lennél? – tetszett neki a fiú viselkedése. Lehet, hogy valamiképpen fiatalkori saját magára emlékeztette – És milyen nevet kívánnál viselni?

- Ha meg nem sértelek uram, inkább az Étienne de Prés l' épéiste. Ez szerintem megfelelő lenne egy ilyen ifjúnak.
- Hmmm... Kardos? És lám! Vívni tudsz?
- Tudok uram. Rendszeres leckéket veszek.
- Egész jó! És milyen eredménnyel?
- Uram, a tanítóm szerint lehetnék katona. Akár főtiszt is!
- Jó! Na lám! Tudd meg fiú, hogy örülök neki! A de Prés, gondolom arra a régi birtokra utal amely már voltaképpen nincs is.
- Igen! De úgy tudom, egy része még most is per alatt van!
- Igen. Nem sokkal több, mint három vagy négy jobbágytelek. Meg egy düledező udvarház. Nos tudod mit? Ha tetszik neked, hát írd onnan a neved! Sőt többet mondok: ha a pert megnyerjük, akkor rád is iratom!
- Ó uram! Túl nagy a kegy! Erre nem számítottam! – könnyesedett el a szeme a gyermeknek – én csak a név viselésének a jogát akartam kérni!
- Nahát megkaptad. Azt a kicsi uradalmat pedig Prés megyében... meglátjuk! Először meg kell azt a pert nyerni!

De a Valois apa attól a pillanattól fogva jobban odafigyelt arra a pici uradalomra.

És ez idő szerint, bár az a bizonyos per még billegett hol egyik, hol másik irányba, az ifjú nyugodtan viselte a de Prés l' épéiste nevet. Annak ugyanis a világon semmi köze nem volt ahhoz, hogy a birtok amelyet nemesi nevében visel, valóban és aktuálisan a tulajdonát képezi. Ez így volt akkoriban az egész világ nemességével, nemcsak Franciaországban. És nemcsak az olyan esetekben, mint a mi hősünké, hanem fel egészen a királyokig.

Ennek már több hónapja volt, aminthogy annak is, hogy bejáratos volt egy árva grófkisasszony leverjére. A kisasszony, a Foix család leszármazottja egyébként, valami három évvel volt hősüknél idősebb. Ez volt az az ébredés, amelyre mindig eljárt, amikor valódi okok távol nem tartották onnan. De még akkor is értesítette Anne kisasszonyt – ez volt a hölgynek a neve – valamilyen módon, hogy nem az ő saját akaratából történik a távolmaradása. Ilyen ok lehetett például az, hogyha az apja magához hívatta. Vagy, ha nagy egyházi ünnepek előtt gyónni ment. Mindkettő elég ritkán történt meg és csak komoly okkal.

Anne kisasszonynak az életkora – mint mondtam idősebb volt nála valami három évvel – a társadalmi megítélés szerint nagyobb különbséget jelentett kettőjük között, mint ami a naptárban állt. Mert a tizenhét éves leányt már férjhez lehetett adni, míg a tizennégy éves ifjú... szóval még igencsak fiatalnak számított.

Ugyanakkor Anne kisasszony valóban víg kedélyű volt, sok dologban gyermekes, szeretett nevetni és az nagyon jól is állt neki. Kis kerek arca mégjobban kikerekedett ilyenkor és aki látta önkéntelenül is mosolyogni kezdett.

Egy szó mint száz, hősünk szerelmes volt. De annyira ám, hogy néhány héttel azelőtt még egy szépen sikerült verset – egy szonettet – is írt hozzá. A verset természetesen nem adta oda a kisasszonynak, tartva a kinevetéstől, hanem józanul eldugta a titkos fiókjába, vagyis oda ahol az eltitkolandó kincseit tartogatta, és csak időről időre vette elő, hogy a lelkét felfrissítse az olvasásával.

Az ám, de a vers néhány nap elteltével egyszerűen eltűnt. Eleget töprengett, hogy mi is történhetett vele, de nem bírt rájönni. A szolgája idegen országból jött, nem valószínű, hogy éppen az a vers kellett volna neki. Más meg egyszerűen elképzelhetetlen volt, hogy oda nyúlhatott volna. És egyáltalán elképzelhetetlen volt, hogy valakinek is érdekében állt volna de Prés vicomtenak a fiókjából azt a verset eltulajdonítani. Hiszen se nem használhatott, se nem árthatott volna senkinek. Ő maga ugyan eljátszadozott magában a gondolattal, hogy mi történne akkor, ha az a vers például éppen a Valois ház fejének – ezúttal éppen XII. Lajos király volt az – a kezébe kerül és ő emiatt kegyvesztett lesz? Mindkét eshetőség kívül volt a lehetséges határain. De ha mégis? „akkor legalább elmegyek valami gyermekek mellé vívómesternek. Esetleg nyelvmesternek”! Mert ez volt

az a két tárgy, amelyben valóban magasan várakozáson felül teljesített. Az ő saját elvárásán felül is. Mert tizennégy éves korára már jól beszélt valami négy nyelven úgy, mint angolul, németül, spanyolul és okcitánul. A francián kívül természetesen. És ugyanezen nyelveken írt is. (Az okcitán nyelv éppenséggel az Anne kisasszony kedvéért került fel a megtanulandók listájára. Persze ezt sem mondta el a kisasszonynak).

Mivel már valóban felébredt, nem volt szükség ébreszteni, tehát megkérdezte az arrajáró szolgától akinek éppen az ébresztése volt a kötelessége, hogy mennyi az idő. A válasz megnyugtató volt, Anne kisasszony ébredéséig még van idő. Viszont a szolgát mégis elküldte az ő saját inasáért, hogy jönne, segíthetne neki, ha már felébredt.

Mint rendszerint, most is hamar végzett, nem húzta az időt. Volt egy vívóleckéje, azt lemondta – természetesen nem személyesen, az inas éppen jól elintézheti – a maradék időt reggelizéssel töltötte, majd kisétált a parkba. Ezt is sokszor megtette. Szeretett friss lenni.

Még így is egy kicsit korán érkezett de Foix-Candale kisasszony leverjére. Igazán szólva a második érkező volt. A másik, idősebb nemes, még nem látta, talán kérni akart valamit ki tudja mit és ki számára?

Anne még aludta az igazak álmát. Vagy legalábbis Étienne úgy gondolta. De nyugtalan álom lehetett az, mert időnként valami surrogó hangot lehetett hallani ha jól odafigyelt, jelöl annak, hogy a kisasszony ébren lehet, sőt nagyonis, csak valamiért forgolódik a függöny mögött.

És valóban, nemsokára ki is dugta a fejét a függönyök közül. Csakhogy az általában megszokottal ellentétben, most egy cseppet sem volt vidám. Ellenkezőleg, nagyon is morcos volt, sőt, ha nem egy árva de mégis főnemes kisasszony lett volna, akkor azt is lehetett volna mondani, hogy kétségbeesett. Szép kerek arcocskája beesett volt, a szája egyetlen pontba csücsörítve, a homlokát pedig ráncolta, mintha olyan gondolkoznivalója lenne, amilyennel addig még nem találkozott az életben. Csak akkor simult ki az arca, de akkor is csak egy kicsit, amikor Étiennet meglátta. Oda is intette magához és nagyon halkan mondta:

– Bocsáss meg, ma mindenkit lemondtam, te vagy az egyedüli akit fogadhatok, de ezt sem tehetem sokáig!

Étienne a kisenemesnek kinéző másik férfire nézett...

Anne folytatta.

– Nincs sok időm. Sajnos! De az sincs, akinek bármit elmondhatnék!

Aztán mintha csak egy halvány tréfát eresztett volna meg, hozzátette:

– Egy óra múlva szeretnék egyet sétálni a parkban. Persze csak röviden. Szinte semmire nincs időm – majd egyetlen pillanatra az idősebb nemesre nézett és folytatta – hivatalos! És amikor kimész, kérlek küldd be az öltöztetőnőt!

Ez egyenes utasítás volt arra, hogy azonnal távozzon. Így is tett. Az öltöztető nő szerencsére ott téblábolt az ajtó előtt. Étienne intett neki, hogy bemehet. Közben azt gondolta: „vajon mi történhetett”? Aztán meglátta az idős nemesurat is távozni. Emiatt aztán egyre nyugtalanabb lett.

Éppen a nyugtalansága miatt nem egy óra múlva ment ki a parkba, hanem azonnal. Maga a park nagyon közel volt mindkettőjük szállásához, így amikor kiment és a kastély mögé ért, mindjárt ott is volt. Jókora park volt ott, nagy fákkal, magas bokrokkal, ideális hely arra, hogy két fiatal, természetesen kellő ellenőrzés mellett, megbeszélje ott a mindkettőjüket érdeklő témákat.

Anna kisasszony valóban meg is jelent, nagyjából egy óra múltán. Nem a rendes komornája volt vele, hanem egy sokkal fiatalabb, nagyjából Étiennel egykorú leány.

– Wass Angelitha! – mutatta be a komornát – ugye, milyen szép?

Az ifjú mondhatta volna, hogy szép, szép, de ő másra mint Annéra nézni nemigen tud, igazából a szépséget meg se látja más nőkben. De nem mondta, sőt semmit se mondott, csak köszöntötte a két hölgyet és ment mellettük, mintha várna valamit. Valami szavakat.

Egy darabig némán sétálgattak. Az Angelithának nevezett komorna lassan lemaradt mögöttük. Csak akkor kezdett a kis úrnő a mondanivalójába. De akkor aztán mindent el akart mondani, ami a lelkén feküdt.

– Jaj Étienne! Bocsáss meg, nem tudom, hogy kinek mondhatom el! Szerelmes vagyok. Teljes szívemmel szeretek egy férfit! A fiatal Longueval herceget! Francois a neve! És most el akarnak tőle szakítani! Sőt már el is szakítottak!

És közben ömlött a könnye. Nem volt már Candale grófnője, csak egy szerencsétlen kislány. Az apród – aki egyébként jószerével már kinőtt az apródkorból – először nagyon megütközött a váratlan vallomáson. Nem is tudott megszólalni. De ahogy a leány folytatta, gyorsan felülkerekedett benne az együtt érző férfi.

– És ő? – kérdezte.

– Természetesen ő is szeret! Már úgy volt, hogy az idén eljegyezzük egymást, senkinek a két családban nem volt kifogása ellene! És most jött ez a...

Nem tudta folytatni, csak kesztyűs kezével megragadta a fiatalember kezét és úgy kezdte szorítani, hogy szinte fájt. Ekkor kérdezte meg Étienne:

– De hát mi jött közbe? Én nem tudtam semmiről! De hát én – majdnem azt mondta, hogy ő Annén kívül úgyse lát meg más nőt, egyre megy, hogy szép-e, vagy csúnya, de aztán rájött, hogy bárdolatlanság volna éppen abban a pillanatban illet mondani. Inkább úgy folytatta, hogy – de hát én nem is tudhattam semmit. Mi az tehát, ami történt?

– Az történt, hogy a magyar király megkérte a kezemet! És a család odaadott neki!

A kis úrnő most, hogy kimondta azt ami a lelkét nyomasztotta, hirtelen megszabadulva a ránehezedő súlytól, egyszerre elgyengült. Félő volt, hogy összeesik. Étienne tehát gyorsan odalépett mellé és felfogta, hogy ne essen össze, ha még jobban elgyengülne. Ugyanakkor a fiatal komorna is odaugrott a másik oldalról. Most már ketten fogták. A leány ajkán ettől valami halvány mosoly kezdett körvonalazódni. De nem lett belőle igazi mosoly, inkább... könnyek között azt mondta:

– Ott van egy pad! Segítsetek oda!

Így lett. Aztán már csak akkor, amikor Anne már biztonságban ült a padon, akkor tört ki a fiatalemberről a praktikus férfi:

– Nem lehet elszökni? Ketten, úgy értem.

És erre a leányka azonnal nővé változott. Nővé, aki bármilyen fiatal és tapasztalatlan legyen is, mégis kapásból többet tud mint a legokosabb férfi.

– Jaj, azt nem lehet! Te nem is sejtet, hogy egy Longueval hercegnek mekkora felelősség nyugszik a vállán. Hiszen akkora a birodalma mint egy kisebb ország! És azért mind ő felelős Isten előtt! – majd visszaesve a valódi énjébe, a leánykáéba, aki most éppen élete első nagy találkozását éli át azzal a komor bunkóval amit úgy hívnak: lehetetlenség. Megint következett a könnyezés, egy két halk zokogás is.

– Ki az a magyar király? Én úgy hallottam, hogy öreg – mondta a fiatalember, mintha az vigasz tudna lenni.

– Nem olyan nagyon öreg – szipogta Anne – inkább csak beteges. Hát ezt akartam neked elmondani! Nem tudom, hogy kiben bízhatok, ki az akinek elmondhatom. Csak te maradtál igazi barátom!

Étienne savanyún gondolt arra, hogy sokkal szívesebben lenne ő egyéb és nem megbízható barát, de hallgatott. Várta, hogy következik-e még valami? De nem következett. Legalábbis semmi olyan, amelyet ő lényegesnek gondolhatott. Csak a figyelmét hívta fel még egyszer a lány a fiatal komornára. Hogy

– Hát nem találod szépnek? Picit sem?

– De igen! Szép a kisasszony! Honnan jött? Mert a neve nem francia név.

– Spanyolországból jött ide. De az édesapja magyar volt. Innét a különös családi név.

– Már megint egy magyar! – morgott Étienne gyászosan.

– Jövő tavasszal elindulunk! – tért át Anne a gyakorlati témára – Én úgy gondolom, hogy Angelithát magammal viszem. Nem csak a kíséretben, de komornának is. Azt mondja, örülne neki, ha vinném.

A fiú megint morgott, de ezúttal csak magában. Hogy hát mi köze van neki mindehhez? Semmi, ha egyszer már ő is elvesztette... nem csak a szerelmét, mert arra úgyse volt semmi gyakorlati esély, de legalább az álmait. De a leány folytatta:

– És téged is vinnék, ha beleegyeznél! Talán csak lehet valaki mellettem aki megvédhet, ha bajban leszek!

Nem mondta ki, hogy miféle bajra gondol és azt sem, hogy miféle védelem lenne lehetséges egy olyan nagy hatalmú király udvarában, mint amilyennek a magyar királyt hallotta lenni. Ám az Étienne lelkében egyszerre muzsikálni kezdett valami addig ismeretlen lágy zeneszó.

A következő félórai sétát valami félönkívületben bírta ki végig, ezúttal azonban a hirtelen rátört örömtől. Amiről ráadásul még szólnia sem volt szabad.

Mert, hogy ki tudja, mi történhet egy olyan hosszú úton? Mert ugyebár az a tartomány, amelyet valami ismeretlen okból kifolyólag Magyarországnak neveznek, csakis valahol a világ végén lehet, és az sem cáfol rá a különleges voltára, hogy éppen ott uralkodik az a bizonyos öreg király – talán beteg is mint a legendákban a Halászkirály – aki talán csak azért keresett magának feleséget, hogy teljesebbé menjen az írás. Amúgy is megjósolták neki – Étienne tudott egy ilyen jóslatról, bár az inkább őrá vonatkozott, mint a sosem látott magyar királyra – hogy életében jól teszi, ha őrizkedik az olyan évektől amelyek hatásra végződnek. (Mint annak idején Iulius Caesarnak, hogy óvakodjon március iddusától.) Vagy, hogy olyan évben jobb, ha semmi fontos dologba nem kezd. Hát most már, ha Isten is úgy akarja, össze van kötve az élete a fiatal Candalei grófnővel, s rajta keresztül a legendás magyar királlyal is.

Valami ilyesmi gondolatai kergetőztek a mi hősünk fejében, meg még különbek is, hogy elvégre azt a bizonyos menyasszonyt meg is lehet ám szöktetni, de talán az nem is feltétlenül szükséges, mert lehet, hogy az öreg és beteg király éppen meghalni készül és kire is hagyná szeretett feleségét, mint annak leghűségesebb lovagjára.

Egyszóval, ábrándos felhők úszkáltak a képzeletében. De ez mégis csak az egyik oldala volt a koponyájában egymást kergető gondolatoknak, mert másfelől viszont ott volt a legszigorúbb realitás is. Az, hogy ha valóban szeretett úrnőjével akar menni – mert ő mindig úgy gondolt Anne kisasszonyra mint úrnőre, holott ténylegesen nem volt az úrnője, ellenkezőleg, teljesen független volt, és mindössze apródi mivolta volt az, no meg házasságon kívüli származása, amely egy fokkal, de valóban csak egyetlen fokkal, lejjebb rangsorolta – tehát, ha ki akarja érdemelni azt a kegyet, amelynek ígéretében már részesült, akkor mindenképpen hasznossá kell tennie magát. Valamilyen módon.

Tudta is, hogy hogyan lehetséges. Két módozat is kínálkozott erre. Mindkét irányban komoly tehetséget érzett magában. Ezek voltak egyrészt a vívás, másrészt pedig a nyelvek tudása.

Nem lehet olyan szörnyű nehéz azoknak a magyaroknak a nyelve, hogy ne tudnám gyorsan megtanulni! Hiszen olyan nyelv is volt amelyet egyszerűen szórakozásból sajátított el, csak hogy a magához hasonló ficsúrokat elképessze.

Egyetlen akadálya volt csak annak, hogy mindeme gondolatokat a megvalósítás útjára terelje. Az, hogy addigi rövid életében még egyetlen embert se ismert aki nem hogy a magyarok nyelvét tudta volna, de még olyat se, aki útmutatással szolgálhatna.

Na de várjunk csak! Hiszen azt mondta a kicsi úrnőm, hogy az az új, fiatal komornája apai részről magyar. Biztosan tudja az édesapja nyelvét! Csakhogy! Hogyan is fordulhatnék éppen hozzá? Nem leszek gyanús éppen a Drága Anne előtt, hogy esetleg csélcsep lennék? Nem! Ez az út járhatatlan.

Egy hívő katolikus ifjú – akkor még egész Franciaország katolikus volt, elvéve is csak nagy nehézségek árán lehetett egy-egy másfélére lelni, mondjuk hugenottára – kihez is fordulhatna máshoz, mint éppen a gyóntatójához. Hiszen a kicsi templom plébánosa amúgy is ismerte minden titkát, még azt is, hogy szerelmes a fiatal Foix grófnőbe. Aki lám, most éppen Magyarországra szándékozik menni. Hogy is mondta Anne? „A kötelesség arra való, hogy teljesítse az ember! Anélkül mivé lenne ez a világ?” Ő szegény teljesíteni is fogja! Hacsak... jaj! Megint elszaladtak a gondolatok!

– Tudod atyám, hogy Anne de Foix-Candale, Magyarországra készül? Az ottani király megkérte a kezét és odaadták.

Az öreg pap szomorúan ingatta a fejét.

– Szegény lány!

Mert ő azért tudott az ifjú grófnő Longueval herceg iránti érzelmeiről is. Amely érzelem kölcsönös volt.

Itt sóhajtott egyet a pap bácsi, majd megkérdezte:

– Netán szeretnél vele menni?

– Igen! De nemcsak szeretnék, de menni is fogok. Ugyanis hívott a kíséretébe.

Itt az idős egyházi ember megint sóhajtott egy keserveset, de most már nem tette hozzá, hogy „szegény lány”. Az elég volt egyszer is. Ahelyett inkább visszakérdezett:

– Segíteni akarsz persze?

– Mindenben amiben tudom. Elvégre milyen jövő várhat itt rám?

A pap bácsi most már feje ingatása helyett inkább bólogatott. De azért még mondott is valamit.

– Magyarul persze nem tudsz egy szót sem.

– Nem én atyám. Hisz éppen azért jöttem, hogy megkérdezzem, nem tudsz-e véletlenül valakit, aki taníthatna?

– Igazából tudok. Itt áll előtted. Elvégre én magam is magyar vagyok. A Farkas nemzetségből. Csak hát a szerzetesi nevem nem ez. De tudod is.

– És tanítanál?

– Nagyon szívesen! Legalább én is gyakorolnám egy kicsit az anyanyelvemet. De vigyázz! Nem könnyű nyelv! Egyszóval... mikor jönnél az első leckére?

– Akár holnap is!

– Jó! Légy pontos! Legyen mondjuk olyan tizenegy óra. Ne feledd, nem csak annyi a dolgom, hogy téged tanítsalak! A kolostorban is van éppen elég dolog!

És hazafelé menet a fiatal Étienne örömeiben dalolni szeretett volna. Sőt, szép halkan énekelgetett is. Be nem tudott telni az örömmel, hogy lám, milyen szerencsés véletlen is eshet az emberrel!

Nem tudta, honnan is tudhatta volna, hogy biz’ az igen kevésbé volt véletlen. Mert a pap régtől ismerte a Valois család grófi ágának a fejét, aki egyben a mi ifjúknak a természetes apja is volt. És aki, akkor amikor a kedvese fiút szült neki, holott már házas volt és így nem is vehette volna feleségül, a leány számára nem lévén más lehetőség mint kolostorba vonulni, az újszülött kisfiúra irányította az addig is jól ismert pap figyelmét, hogy kísérje figyelemmel olyankor amikor ő saját maga nem tud segíteni.

Mindketten tudták azt, hogy ki is az a fiú, s ki az édesanyja is, de erről nem beszéltek senkinek. Még egymásnak sem.

Csak annyi történt, hogy a közeli apácakolostorban, Farkas Melinda nővér egy nagyon rövid üzenetet kapott. Mindössze annyi állt benne, hogy „minden úgy alakul ahogy elgondoltuk”! Sovány vigasz volt biz’ ez egy elbaltázott életért, még akkor is, ha az üzenet Célestin főtisztelendőtől jött.

Azért az a bizonyos magyarországi utazás nem ment olyan nagyon gyorsan, mint ahogy sokan szerették volna, no meg ugyanolyan sokan nem szerették volna. Anna kisasszony minden esetre nem szerette volna. (Most ezért írom, s ettől fogva mindig a neve magyar változatát, mert az utazás megkezdése előtt már magyar királynénak számított). Bizony, sírós, sőt jajgatós volt az elválása a szerelmétől, bármivel is vigasztalta magát és Étiennet az előző év tavaszán. A fiatalember természetesen tudta ezt, hiszen ő és Angelitha fiatal komorna voltak az a két ember, akikben a leendő királyné egyáltalán valamennyire meg mert bízni.

Ugyanez okból elég sokszor magához is hívatta Étiennet, ilyen-olyan részleteket megbeszélni. Ugyanígy járt el Angelitával is. Bár az apród ekkor már valóban nagyon elfoglalt volt úgy a vívőleckék mint a magyar nyelv tanulása miatt, azért valahogyan mindig szakított időt arra, hogy Annával beszélgessen. Ekkor már nem voltak határozott céljai a leendő királyné irányában, sőt

igazából semmiféle célja nem volt vele kapcsolatban azon az egyen kívül, hogy elhatározása szerint szolgálja, lehetőleg amíg él.

Nyáron tehát elindultak az ismeretlen Magyarország felé.

Anna akkorra már nagyjából felvértezte magát a kötelességtudat páncéljával, amely mögé már senki nem látott be a két meghitt emberén kívül.

Maga az út viszonylag események nélkül folyt le, legalábbis a krónikások nem jegyezték fel olyasmint, ami akárcsak egy kicsit is hátráltatta vagy pláne megakasztotta volna az utazást. Ha az egyik résztvevő által festett képet tekintjük, a kíséret királyi menyasszonyhoz méltóan népes volt. El tudok képzelni olyan kis országot, amelynek a hadserege annál a kíséretnél kevesebb embert számlálhatott.

Velencében egy hónapos szórakozás és multságok vártak rájuk. Ez, a reneszánsz műveltségű kis királynéjelöltet egy kicsit felvidította. Vagy már királynénak számított? Maga az egy hónapos veszteglés egyébként csak ürügy volt a kíséret és a kíséretben jelenlevő magyar küldöttség – később még egy másik küldöttség is csatlakozik majd – számára, mivel valami vita támadt a hozomány körül. De mivel mindkét félnek érdeke volt, hogy a házasság akadály nélkül végbemenjen, a vitát azalatt a hónap alatt elsimították.

Az út leírója szerint Velence után, Felizzianóban, egy krónikás verseskötetet adott át Annának. A versek közül az egyiknek a két első sora mai napig megőrződött. Az a két sor, amelyben a királyné a franciáktól búcsút vesz.

Igen ám, de az akkori kiejtés szerint a „franciák” pontosan úgy hangzott, mintha Ferenctől vett volna búcsút.

Erre nem számított. El is gyengült amikor a krónikás felolvasta neki. Azt a verset. Ha éppen nincs mellette Étienne is, meg Angelitha is, bizony talán össze is esik. De felfogták. Még előnyt is kovácsoltak számára abból, hogy „lám, milyen fájdalmas számára a búcsú, hogy szerette a franciákat”!

Anna nem szólt semmit, csak teljes erejéből megszorította az Étienne kezét. Ki tudja miért, de Angelitha ezúttal kimaradt a fájdalmas szorításból.

A horvát és szlavón küldöttség Zengben kellett volna csatlakozzon, de mivel a velencei tartózkodás és a pénzvita miatt elidőztek Velencében, onnan pedig kénytelenségből és a gyorsaság miatt hajóval utaztak, az a küldöttség legnagyobbrészt nem érkezett meg.

De a magyar küldöttség csatlakozó része Zákánynál már szerencsére ott volt.

Díszes, cifra küldöttség voltak. Étienne már hallott azelőtt regéket a magyarokról, s első meglátásra úgy gondolta, hogy az amit hallott, igaz is. Mert a vélemény ami kialakult benne a kevés év alatt amióta a nyelvüket tanulta olyan volt, hogy biz’ a magyarok kemények a durvaságig, a pompát mindenkinek felett szeretik, ugyanakkor a gondolkodásukban s beszédjükben egyaránt primitívek. És amit most látott, nem cáfolta a gondolatait. Legfeljebb annyit finomított azokon, hogy talán éppenséggel nem minden magyar egyforma. Amit egyébként érzékelt már korábban, hiszen volt néhány nemesúr velük, már Bloisból elindulva is. De azokról, mint egy Telegdi például, úgy vélte, hogy ők már a francia társaság hatására változtak meg.

No persze, valósággal gyűjtötte is az olyan élményeket, amelyek az ő előítéleteit igazolták. Hiszen az imádott kicsi úrnőjét éppen a magyarok akarják elvenni. Vagyis, félig már el is vették.

Volt azonban a küldöttségben három, nagyjából vele egyidős fiatal férfi (vagy tán fiú) is. No, ők egyáltalán nem olyanok voltak, mint ahogy ő addig a magyarokat elképzelte. Szerényen, de elegánsan voltak öltözve, nem csörgött-zörgött rajtuk a sok arany és ezüst, meg rendjelek, ugyanakkor a beszédjük csendes volt és nyugodt, a szavaik koruktól elvárhatóan komolyak. Amellett még elképzelni is nehezen lehetett volna három jobban különböző embert mint az a három csendes fiú. Az egyik, akinek a neve Farkas volt – érdekes, mint az én gyóntatómnak a neve mielőtt egyházi szolgálatba lépett volna – no az a Farkas nevezetű, víg kedélyű, tréfálkozásra mindig hajlamos legényke volt. A másik, akinek Talay volt a neve, hát az viszont egyenesen komor volt. Ritkán szólt, és sokszor keserűen. A harmadik volt a legkülönösebb. Ő is komoly volt, de nem

annyira komoly mint Talay, de néha tréfálkozott is, amellet minden szaván érződött, hogy sokat tud. Amely tudás egyébként talán sokszor nem is a saját tapasztalatából származó volt. Különös neve volt, úgy hívták, hogy Nemvaló.

„Nahát! Egy ember aki nincs is”! És hármuk közül ő volt a leginkább rokonszenves Étienne számára.

– Ez egy régi név, még abból a korból, amikor a magyarok, s jószerint a székelyek is pogányok voltak – világosította fel, majd így folytatta – meglehetősen sok régi babona fűződik hozzá, amikkel most talán nem untatlak.

Később aztán elmondták a hármak, hogy igazából még van egy negyedik társuk is, de ő semmiképpen nem tudott eljönni, mert ő az erdélyi vajda testőrségének a tisztje. A neve Kerecse. Ez valamilyen sólyomféle.

Étienne intett, hogy tudja, ért magyarul valamennyit. De kérdezni mást kérdezett:

– Ezek szerint a magyar és a székely nem ugyanaz?

– De igen. Csak mi, akik székelynek nevezzük magunkat, nagyon büszkék vagyunk arra, hogy régebbiek vagyunk mint a magyarok. Gondolom, más nem is igen van ezenkívül amire büszkék legyünk – tette hozzá szomorúan.

Amikor hegyes vidékre értek, akkor a magyar urak kitalálták, hogy vadászattal kellene szórakoztatni az idegenből jötteket. Gondolván itt leginkább a kis királynéra.

De már abból a vadászból kis híján baj lett. Pedig eléggé mondták a magyar urak, hogy a nők és a nagyon fiatal gyerekek álljanak egymáshoz közel és védettebb helyen, mert meglepetések lehetségesek. Azért a nők egy része a királynéval az élen, csak nem vonultak félre. Hogy ők mindent látni akarnak!

Visszaparancsolni őket nem volt mód.

Az uraknál mindnél volt fegyver, jó mulatságnak ígérkezett. A helybéli parasztok meghajtották az erdőt. Jött is mindenféle onnét, nyúl, fácán, róka, még egy farkascsapat is. Volt hát trófea elég.

Aztán egyszer csak, nem is a hajtásból, hanem egészen másfelől, alighanem a zajtól megzavarva, előbukkant egy jókora medve. Mivel nem a hajtásból jött, senki nem volt felkészülve rá. A mackó pedig, csak ő tudta miért, természetesen a nők felé vette az irányt. Nem is volt a közelben férfi egy sem, hacsaknem a fiatal Étienne de Prés. De különösebb fegyvere neki sem volt, a kardján kívül.

A vadállat kétlábra állt, pontosan előtte és elordította magát.

Senki nem tudta elgondolni, hogy mi fordult meg hirtelen a fiatal francia fejében, talán az, hogy kitüntetheti magát? Talán, hogy a szerelme lássa az önfeláldozását? Soha nem beszélt róla sem akkor, sem azután. De egyetlen pillanat alatt kikapta a kardját és felágaskodva – az állat magasabb volt nála – beledöfte a dúvad szájába. Visszahúzni már nem volt ideje. Mert a medve mindjárt össze is csukta a száját. Mintha azt mondta volna, hogy: Hamm! De még megállni is csak egy pillanatra állt meg. Elvégre, gondolhatta magában, mégiscsak ő van otthon! Amit egyébként a többi kétlábon járó teremtmény egyáltalán nem respektált.

Hanem az az egy pillanat elég volt. Mert Farkas, a tréfamester azonnal kihasználta a lehetőséget. Honnan, honnan nem egy akkora lándzsát kapott elő, hogy másnak még megemelni is gond volt, próbálták később, és ugyanazzal a mozdulattal ráfordult és el is dobta. Iszonyatosan éles lehetett az a lándzsa! A medve még tett egy lépést előre aztán összeesett.

Mindenki a fiatal Farkast éllette. Ő azonban csak az új francia barátjára mutogatott.

– Ha ő nem állítja meg, akkor nem lett volna időm! – és megtörölte az izzadt homlokát.

Akkor meg Étienne lett a nap hőse. De ő meg Farkasra mutogatott.

Nem volt mit tenni, mindkettőt kinevezték a nap hősének. Csak a fiatal francia kardja bánta. Az bizony két darabban került elő. A medve ugyanis egyszerűen szétharapta.

– Téged most valami nagy kitüntetésben fog részesíteni László király! – biztatták a hármak – csak szólnod kell és bármit megad, amiért megmentetted a feleségét!

– No, amit én kérek majd, abba nem fog beleszegényedni!

– Miért, mit szeretnél?

– Nem én semmit, csak egy magyar nevet! Nemesi nevet. Semmi mást! Csak szabaduljak valahogy a balharánt pólyától.

A hármak, ismerve már a dolgot, bólogattak.

– Mást nem is kérnél?

– Talán még azt, hogy venne fel a testőrségbe!

– Na, ha mindenki ilyen kéréssel fordulna hozzá, akkor nem lenne örökös pénzsűkében szegény László király!

Mert második Ulászlónak addigra már elkezdődött a pénzügyi kálváriája. Amely rövid négy év kivételével később is elkísérte egészen a sírig.

De hát, ez igazából csak vadászkaland volt, méltatlan arra, hogy akár csak megemlítsék a krónikákban. Egy ifjú kitüntette magát, s ezért indigenátust kapott. Ennyi!

Hanem Candalei Anna ettől fogva más szemmel nézett a fiatal testőrré.

– Láthatnám én azt a bizonyos kardot? – kérdezte néhány hét elmúta után a király.

– Itt van – mutatta nagy szomorúan a fiatal lovag... két darabban.

– Nahát! És elharapta?

– El a gyalázatos! Még nem is tudom, hogy honnét szerzek majd másikat!

– Acélból volt?

– Abból hát!

– Nos, akkor legyél te ettől fogva Aczél István, magyar nemes! Úgy tudom, így hangzik magyarul az Étienne! Kardot könnyű kapni nálunk, inkább embert nehéz aki forgassa!

És így végződött, hősünk számára szerencsésen, az utazáskor megélt medvekaland. Amely bejuttatta a királyné udvartartásába is. Elvégre régi ismerős volt.

A királyi házasság szeptember végén lett megkötve. István ekkor már a királyné testőrségében szolgált, egyelőre csak tanulva a vitézi mesterséget. Ilyenformán elég sok szabadidő állt rendelkezésére, így meglehetősen sűrűn láthatta a királyi párt. Kegyelmi idő volt ez, vagy éppen ellenkezőleg, nem beszélt arról az időszakról senkinek, s a királynéről se tudjuk, hogy mit forgatott a fejében. Illetve, azért talán volna árulkodó jel, de azt se ő se pedig az udvar nem vette észre. Azt nevezetesen, hogy olyankor, amikor a fiatal testőrjelöltet maga elé idézte, a királyné rendszeresen kérte legkedvesebb kis komornáját, Wass Angelithát is. Kettőjüket a legtöbbször egyszerre.

Ebből az udvarbeliek néha arra következtettek, hogy Anna királynénak szándékában áll valamilyen formában gondoskodni a két kedves embere jövőjéről. Hogy hogyan gondolta, azt nem kötötte senkinek sem az orrára. Persze, akadtak az udvarban olyanok is, akik egyszerűen úgy gondolták, hogy régi, még Franciaországból ismert embereit pusztán a szimpátia és a közös emlékek miatt rendelte magához, hogy felidézze néha a régi, talán együtt megélt emlékeket.

Később azonban ritkulni kezdtek a hármásban eltöltött órák, Anna királynénak mind több lett a dolga, egyrészt a király időnként előforduló, egyelőre csak múló gyengélkedése miatt, amely mind többször kényszerítette arra, hogy a királyné diplomáciai, sőt kincstár-felügyeleti gondokat is vállaljon.

És azonkívül, a következő év tavaszán, májusban, már látszott is rajta, hogy a trónutódlás is gyenge vállaira van terhelve. Aminthogy ez természetes is egy királyné esetében.

Júliusban aztán megszületett a kis Anna hercegnő. Bár a király inkább fiút szeretett volna, de minden esetre nagy örömet érzett – ki is mutatta amikor csak lehetett – arra gondolva, hogy a királyné erős, egészséges, első gyermeke terhét könnyen viselte és a kis hercegnő megszületése is alig okozott neki különösebb nehézséget.

Annyira könnyen ment minden, hogy talán már pletykálkodni is kezdtek volna az udvaroncok, ha nem tudták volna egész biztonsággal, hogy az egész könnyedség csakis azt jelentette, hogy a királyné erős és egészséges, bizvást lehet tőle majd trónörökös is várni.

A születés utáni kötelező hat hét leteltével a királynak az a gondolata támadt, hogy első gyermeke születését nagyarányú mulatságokkal ünnepelje meg.

Egyébként annak a hat hétnek az ideje alatt a királyné felelevenítette azt a szokását is, hogy elbeszélgesse időnként a két kedves, fiatal emberével.

Egészen természetes volt tehát minden ember számára, hogy a mulatságokra, s annak részeként szervezett királyi vadászatokra meghívást kapott István is és Angelitha is. Na természetesen nagyon sok más is, hiszen egy fiatal királynétól nem is lehetett volna elvitatni azt a jogot, hogy szeressen maga körül fiatalságot látni.

A mulatságok megszervezésével a király unokatestvére lett megbízva és ez is szerencsés választásnak bizonyult. György gróf ugyanis kellemes modorú, jó mulatós ember volt, aki ilyen tekintetben egy félszóból is megértette, hogy mit vár el tőle az uralkodói páros.

Legalább így értette azt a szintén meghívott Nemvaló is, akkor már komoly testőrtiszt abban a testőrségben, ahol a mi Istvánunk még csak tanulóidejét töltötte.

Nemvaló Levente úgy mondta el az esetet, hogy egy adott pillanatban, amikor éppen a királyné előszobájában volt szolgálatban, az úrnő mintha valamit kért volna a szervező, Brandenburgi György gróftól. Amely kérés a főúrnál a legnagyobb megértéssel találkozott, sőt még vissza is kérdezett valami olyasmit, hogy:

– És hogyan érted felséges asszonyom? Meg is segítsen valamilyen formában a kérésed teljesítését? Mert tudok utakat és módokat!

Mire a királyné valami olyasmit válaszolt, hogy:

– Semmi esetre sem! Hagyni kell a természetet, hogy tegye a dolgát!

Ennyi volt. Mivel nem vonatkozott éppen rá, sőt egyetlen ismerőst sem említették, elengedte az egészet a füle mellett.

Szó mi szó, György gróf alighanem jól végezte a dolgát, legalábbis egyetlen embernek sem volt szemernyi kifogása. De hát, mint mondtam, értette az ilyesmit, ő maga is szerette a szórakozásnak akkor szokásos formáját.

A táncmulatságoknál még véletlenül is úgy alakult, hogy Angelitha általában az István átellenese volt. Nem mindig, csak általában. És tetszett is nekik, mert a kis komorna szinte repdesett a boldogságtól, mint kalitkából szabadult kismadár. István is örült, örömmel társalgott a kedves leánykával. Sőt, olyankor, amikor a véletlen folytán egymástól messzebb kerültek, még mintha kissé szomorkodott is volna.

A táncmulatságokat vadászat követte. Ez sem volt nagyon kötött dolog, nem kerültek külön csoportba a nők, elvégre a vadászterület jól ismert volt, tudták, hogy mire számíthatnak. Annyi volt csak a megkötés, hogy minden hölgy mellett egy lovagnak kellett lenni, hogy ha esetleg mégis gond lenne, legyen aki segítsen.

Ahogy abban a véletlen esetben, amikor valahogyan, utólag sem derült ki hogyan, az egész társaság egy adott helyen nyugat felé tért el, csak a két fiatal tartott tovább északra. Késő lett mire észrevették. Sötétedett.

Egymásra néztek.

– Na most mit tegyünk?

– Alighanem itthagytak minket! Elfelejtettek tán szólni, hogy kövessük a többieket? – utólag aztán kiderült, hogy valóban az történt. Kérte is György tekintetes az elnézést a hibájáért! De akkor már mindegy volt.

– Én tudok itt valahol valami kis vadászházat – szólalt meg végül Angelitha.

Biz' az inkább csak valami őrbódé lehetett boldogabb időkben, de örültek neki. Bár szeptember volt, de csak jó a fedél az ember feje felett!

– Amennyiben nincs kifogásod ellene kisasszonyom, talán itt éjszakázhatnánk! Holnap aztán majd visszamegyünk és jól leteremtjük a feledékenyeket!

Ezt Angelitha is helyeselte.

Bent azonban csak egy szoba volt igaz, hogy rendezben tartva.

- Akkor talán helyezzük magunkat kényelembe!
- Nem baj, ha ezúttal megkérlek, te legyél a vetkőztetőm?
- Nem baj! Szerencsére nekem ilyesmire nincs gondom. Fiatalkoromban megtanultam egyedül elrendezni magamat. Mint tudod, Valois voltam ugyan, de bastard, hamar a saját lábamra kellett álljak. A többi egyedül értem el.
- Akkor te most hercegi sarj vagy? – kérdezősködött tovább a fiatal komorna, vetkőzés közben – Akkor gróf kell legyél.
- Csak vicomte!
- Mi annak a magyar neve?
- Órgróf.
- De jó! Akkor legalább öröködhetsz a biztonságom felett!
- Ezt anélkül is megtenném szívesen.
- Köszönöm! Na most még azt a pántot kösd ki! – a ruha engedelmesen lecsúszott – Te következel! Ne félj, nem nézek oda! Jó! Most már idejöhetsz!!!!

Másnap reggel mindketten nyugodtan, fesztelenül viselkedtek, mint régi kedves barátok. Bár a társaság tagjai közül többen kérdőn néztek rájuk, ők Brandenburgi Györgyhez irányították a kíváncsiskodókat. Ő azonban csak szabadkozni tudott, hogy nagyon sajnálja, valóban elfelejtett szólni nekik, máskor nem fog előfordulni!

Látszatra semmi sem változott. Csak talán annyi, hogy attól fogva természetesnek vették, ha együtt mutatkoznak. Persze olyankor, amikor egy ifjú hölgynek kísértője kellett legyen.

A kis királyné nagyon örült.

Sajnos nem tartott sokáig az az öröm, a király mind rosszabbul érezte magát és január közepén szélütés is érte. Legalább az orvosok ezt mondták.

Így Ulászló elég sokáig ágyban kellett maradjon. Még azt is meg kellett érje, hogy Anna királyné felajánlotta, egy zarándokutat mezítláb fog végigjárni az óbudai fehéregyházáig, épülne fel a férje a betegségéből.

Na, ettől a király még idegesebb lett, hogy hogyan? Mezítláb? Egy királyné? Cipő került tehát arra a királynéi lábra, de a zarándoklat megvolt. És Ulászló valóban jobban lett. Hogy azért-e, mert anélkül is gyógyulásnak indult volna, vagy valóban hatott a felesége könyörgése a templomban, nem tudható.

Az az év volt egyébként Candalei Anna (egyesek szerint Candale-i, mások szerint Kendali) életének a legeredményesebb ideje. A király beteg lévén, a királyné kellett átvállalja a diplomácia vezetését és ugyanakkor egyszerre a kincstár rendbehozatalát is. És mindkét vonalon sikerrel járt.

Ha már ráhárultak azok a munkák, azzal kezdte, hogy az udvaroncokkal a szobájába kéretett egy írópultot, tollakat és tintát. És amikor mindez megvolt, nekikezdett a nagy munkának.

Második Ulászló, egyes ellenérdekelt véleményekkel ellentétben nem volt sem buta, sem rossz ember. Viszont ekkor már beteges is volt, meg az azelőtti sok gyűrődés hatása is egyre jobban meglátszott rajta.

Anna királyné viszont fiatal volt, egészséges és munkabíró. És élvezte a munkát.

Amikorra a király kikászálódott a betegágyból, egyaránt rendben volt a diplomácia is, és megtelt valamennyire a kincstár is.

Ez év folyamán sem Aczél István, sem Wass Angelitha nem sokat láthatta az úrnőt. Anna viszont nyugodt volt, hisz okkal remélhette, hogy két védenca jól érzi magát egymás társaságában és már csak a házasságkötésük kell következzen.

A rá következő évben megint várandós lett. Ez késő ősszel kellett történjen, mivel a király akkor lett annyira egészséges, hogy megengedték neki a közeledést a feleségéhez.

És attól fogva szerepet váltottak. A király lett egészségesebb, ugyanakkor viszont Anna egyre gyengült, betegeskedett és nagyjából a második terhessége idejének legnagyobb részét ágyban kellett töltse. Akkor meg azért nem tudott foglalkozni a védenccével.

Az idő alatt István is lépett egyet előre a testőrség ranglétráján. Valódi királyi testőr lett belőle, vagyis nemcsak a szolgálatot kellett teljesítse, de át is került a királyné testőrei közül a király testőrei közé.

Angelitha tehát szintén nem sokszor láthatta a barátját abban az időben, mivel az ő teendői meg megsokasodtak a királyné körül.

Amikor a kis királynő úgy érezte, hogy itt az idő, azt kérte az udvari orvosoktól, hogy Velencéből hozzanak neki bábát. Alighanem valami nosztalgia -félét érzett, mert egész addigi életében a velencei egy hónapos tartózkodása volt életének az az időszaka, amikor felhőtlenül jól érezte magát. Ámbár... felhőtlenül? Az talán túlzás. Csakhogy a múltat sokszor megszépíti az emlékezés és a nőknek sokszor megvan az a tulajdonságuk, hogy akár csak részben is, de megérik a jövőt.

Aztán július havában – emlékezzünk, Anna hercegnő is júliusban született, csak ő a hónap végén – elsején, idő előtt megszületett Candalei Anna második gyermeke. Ő már valóban fiú volt, de gyenge, csak pislálolt benne az élet.

Nosza, mindenki egyszerűből csak a gyermek körül tett-vett, csak ott volt képes létezni. A kicsi királynét eleinte bizony elhanyagolták egy kicsit.

Hogysne! TRÓNÖRÖKÖS!

Így eshetett meg az, hogy egy hétre a szülés után Anna belázasodott.

Még mindig csak a gyermek létezett az udvar számára. A kis Lajost feltétlenül melegen kellett tartani, mert a vézna testnek nem volt elég energiája, hogy a saját hőmérsékletét szabályozza.

Volt akkoriban egy híres német doktor, aki talán a bolognai egyetemen tanított mindenfélét, s azt mesélték róla, hogy csodákra képes.

Nosza, gyors lovas legény ment Bolognába a német csodadoktorhoz a kérdéssel: mit tegyünk? Szerették volna, ha eljön Magyarországra. De a német doktor akkor még fiatal volt, nem is szerette se a magyarokat, se a lengyeleket, hát csak üzent. Nagyon röviden. A következőt:

„A bába mossa meg a kezét! Mossa meg a királyné testét is éppen ott, ahol a szülés sebet ejtett! A mosóvízbe tegyék a kamilla virágjának a friss főzetét is!

A királyné pihenjen sokat!

A herceget tartsák melegben!

A király imádkozzon!”

És még hozzátette, hogy ha ott lenne, ennél többet akkor se tudna tenni. Mert már nagyon elkéstek. Ami igaz is volt. Hogy a bábát ismerte-e, vagy már voltak olyan tapasztalatai, amelyek ezt mondatták vele, nem lehet tudni. Amint, hogy még a neve is elveszett később az évszázadok folyamán. Legfeljebb az egyik tanítványa, akinek minden tudását átadta, vergődött jóval később nagy hírnévre. Aki egyébként még Magyarországra is eljött, egész pontosan Erdélybe. De akkor, mindez még csak az idő méhében létezett.

A kért dolgokat pontról pontra teljesítették. A királyfi melegítését úgy oldották meg, hogy sorra disznókat öltek le és azoknak a még meleg hasába tették és tartották a gyermeket. Tették mindezt körülbelül két hónapig, ameddig ki nem világlott, hogy már maga is képes a hőmérsékletét fenntartani.

Körülbelül ez volt az első inkubátor Európának azon a keleti részén.

Na de a királyné! Hiszen vele is megtettek mindent amit az a csodadoktor mondott, illetve írt, de ránézve mindez valóban későn jött.

Ahogy az szokott lenni, a láz eleinte nőtt, körülbelül egy hétig, majd a második héten lassan csökkenni kezdett. Az udvaroncok örültek, hogy gyógyul. Anna azonban érezte, hogy az nem gyógyulás, hanem ellenkezőleg az ő szervezete, az ereje kezd kimerülni.

– Kérem Aczél István testőrt!

Először mondták neki, hogy nem lehet, mert szolgálatban van, de aztán, hogy azt mondta „akkor helyettesítsék arra az időre”, mégiscsak érte mentek.

– Menjetek ki mind! Négyszemközt akarok beszélni vele!

Úgy lett.

– Figyelj ide Étienne! A kisasztalon van egy kazetta. Nyisd ki!

Kinyitotta.

– Vedd ki belőle felülről a harmadik papírt!

Kivette.

– Olvasd el!

A vers volt az, az ő verse, amelyet még mint apród írt és ami elveszett akkoriban.

– Tudod mi ez?

– Igen – felelte a testőr suttogva, könnyek között.

– Tedd el!

Eltette.

– Mármost hajolj ide közel! Közelebb! Még közelebb! Így ni! – majd amikor végzett, hangosabban azt mondta – Most hívd be Angelithát! Kint van, idekértem. Angelitha is megjelent. A királyné folytatta – Kedveseim! Azt kérem tőletek, hogy vigyázzatok a fiamra! Mintha a tiétek volna!

Megígérték.

És egy hét múlva a királyné meghalt.

A király ezeröttszázhat július tizennegyedikén levelet kapott a velencei signoriától, amelyben üdvözlük őt és feleségét is abból az alkalomból, hogy a kis Lajos herceg megszületett.

Mondják, hogy a levelet olvasva a király úgy sírt mint egy gyermek.

3. Áradó vizek

Különös dolog, de sokszor és sokan megfigyeltek már hasonlót, hogy akkor, amikor valaki hirtelen egyedül marad egy nagy felelősséggel a vállán, még ha addig beteges volt is, változás áll be az állapotában. Arról persze nincs szó, hogy egyből éppen erősebb, élettelibb lenne, de amikor munkát kell elvégeznie, az a munka valahogy meghozza magával az elvégzéséhez kellő erőt is.

Hasonló dolog történt az addig állandóan betegeskedő Ulászló királlyal is. Most, hogy felesége nélkül maradt, aki egyébként barátja és erős támasza is volt, legott felkelt a betegágyából és jól-rosszul, igyekezett helytállni a feladatához méltóan.

Mivel azonban már nem volt olyan jó az emberismerete mint régebben, néha kénytelen volt másokra bízni a tanácsadói kiválasztását. Ugyanakkor abba a válogatásba sokszor a személyes ellenszenve, illetve rokonszenve is beleszólt. Az is komoly súllyal esett latba, hogy ki volt az akit a kisfia szeretett, vagy akár fordítva, aki szerette a kicsi királyt, de legalábbis úgy mutatta, hogy szereti.

Mert kicsi király lett hamar a kis Lajos. Ulászló nem akarta a véletlenre bízni az ország sorsát és nagyon korán megkoronáztatta a gyermeket az esztergomi érsekkel.

Bakács Tamás bíboros volt akkoriban az esztergomi érsek. Bár voltak olyanok, akik Bakócznak írták, de végül is ugyanaz az ember volt minden hibájával és jótulajdonságával együtt. Az pedig, hogy a ravasz érsek egyik-másik tevékenysége végül jót, vagy rosszat hozott az országnak, úgyis csak sokkal később derült ki.

Annyi azonban bizonyos, hogy ugyanabban az évben, amikor Lajos ifjabb király lett, meghalt a legnagyobb trónkövetelő, Corvin János leánya, Erzsébet. Ezzel ki lett ütve a jogalap az özvegy, Frangepán Beatrix kezéből. Férjhez is adták mihamar éppen Brandenburgi Györgyhöz, Ulászló barátjához.

Még volt ugyan Corvin Jánosnak egy utószülött kisfia is, akit mint a nagyapját, Mátyásnak kereszteltek. De erről a Mátyásról mindenki úgy tudta, hogy már csecsemőkorában meghalt valami fertőzésben.

– Bővebbet a Talay testvérek tudnának mondani, különösen Anti. De ő mostanában mással van elfoglalva. A birtokát igyekszik minél jobban megvédeni. Erősíti ahogy tudja, senki se tudja, miért – mondta Nemvaló Levente, aki addig, s azután is tartotta a kapcsolatot István és a másik három fiatalember között – de ő nem beszél. Különben is nagy szerelemben van azzal a Patkós lánnyal. Tudod, aki szintén a Corvin János udvarában szolgált a bátyával együtt.

– Patkós? Nem ismerem. Nem hallottam róla.

– Új nemesek. János herceg adott nekik ármálist. Egyébként tisztességes népség. Lehet, hogy majd megismered őket. Na és te, hogy állsz? Nem nőülsz még?

– Még nem. Először szeretném vinni valamire. Hogy ne mondja a feleségem évek után, hogy ingyenélő vagyok!

– No, aki olyan azt jobb is nem elvenni! – replikázott józanul Nemvaló. Majd hozzátette – Legalább menyasszonyod van már?

– Hivatalosan még nincs. De meg vagyunk egyezve.

– Ó! Az a kis komorna? Aki Candalei Anna mellett volt?

– Igen! De most már nem kis komorna, hanem a kis királynak az első udvarhölgye!

– Lám, hogy változik a világ! No, csak szaporán! Nehogy valaki fürgébb legyen nálad s elvegye az orrod előtt!

– Nem hiszem! – dűnnyögött az orra alatt István. De érződött azon, hogy gondba ejtette a barátja intelme.

És minden oka meg is volt arra, hogy gondba essen. Elvégre akkoriban már legfeljebb véletlenül történhetett meg az, hogy találkozzon Angelithával. A nő túlságosan el volt foglalva a palotában mint a kis II. Lajos első udvarhölgye, ő maga István pedig akkor már nemcsak testőrtiszt volt, hanem a király kegyéből, Kereki földesura is. Annak a falunak ugyanis a régi földesúri családja magva szakadtával a falu a királyra szállt. Ulászló pedig, aki valóban kedvelte a fiatal katonát, igyekezett minél jobban magához kötni. Ő, vagyis Aczél István örgróf – ez volt az egyetlen hely, vagyis a társadalmi ranglétra, amelyen nem lépett előre, hanem maradt ami azelőtt volt, bár mindez lehet, hogy csak a király feledékenységé miatt alakult így – attól kezdve még elfoglaltabb lett mint azelőtt. Az uradalmat át kellett venni, rendbe kellett hozni, a rajta levő adósságokat ki kellett fizetni, elég sok volt rajta, még szerencse, hogy a francia birtok Prés megyében a per megnyerése után már elég jól jövedelmezett, legalább ez nem hátráltatta.

István tehát, aki valóban komolyan vette az Angelithával való régi és azóta soha nem emlegetett megegyezését, valóban igyekezett, hogy leendő felesége mellette is a megszokott életvitelét folytathassa.

Amire nem számított, az a palotában megszokott életmód volt. Ő maga abból nem sokat látott, legfeljebb annyit, amennyit szolgálat teljesítése közben ellesett. Arról, hogy mi történt, vagy mi nem történt zárt ajtók mögött, nem tudott fogalmat alkotni.

Ez volt tehát az oka annak, hogy olyan elgondolkodó lett a Nemvaló Levente által említett gondolattól.

A következő napokban tehát megpróbálta Angelithát megkeresni. Az azonban egyelőre nem sikerülhetett neki. A lány valóban nagyon el volt foglalva a kicsi király melletti szolgálattal.

Legközelebb csak a Frangepán Beatrix temetésén találkozhattak. Akkor azonban hiába próbált szóba elegyedni vele, Angelitha állandóan kitért a beszélgetés elől, hol egy, hol más ürüggyel.

Ők maguk egyébként nem ismerték személyesen az elhunytat, de Ulászló király jónak tartotta küldeni néhány udvari embert a vetélytárs özvegyének a végtisztességére. És azok közt az udvari emberek között voltak ők ketten is.

De nem tudtak beszélgetni, csak a visszaút végén, akkor is véletlenül. A palota előtt voltak akkor, nem volt semmi dolguk, sőt nem is volt megengedve nekik az, hogy valamivel elfoglalják magukat. Így, kényszerből mégiscsak szóba kellett álljanak egymással.

– Emlékszel még arra a megegyezésünkre, amit egyszer tettünk? – kérdezte István, amikor az udvariassági formákon már túl voltak.

– Régen volt az! – válaszolta Angelitha mosolyogva – Volt olyan egyáltalán?

– Volt! És én még most is komolyan tartom magam hozzá!

– Igazán? – kérdezte a nő mintha valami álomban lenne és csak nagyon messze pillantotta volna meg a valamikori emléket – na hát ne vedd olyan komolyan! Ne vedd magadra nézve kötelezőnek. Látod, én most, ezúttal felmentelek alóla!

– DE... hát... én jóformán azért élek – hebegett a vitéz, nem ismerve a módot, ahogy az ilyesmihez viszonyulni kellett.

– Jó, jó! Nem kell azt olyan komolyan venni! Volt ami volt, most másképp van!

– De hát akkor nem jelentett az neked semmit?

– És mi kellett volna jelentsen? Az, hogy még amikor együtt voltunk, akkor is Candalei Annára gondoltál? Ugyan! Légy már komoly! És nem is vagyunk egyenlő rangban! Te az örgróf, a Valois bastard, én pedig a magyar király első udvarhölgye. Na! Nevessünk már egy kicsit a kínos dolgokon!

És tréfásan mintegy végigsimította kesztyűs kezével a testőrtiszt arcát.

István úgy érezte, hogy az a simítás akár ütés is lehetett volna. Istenem! Ha ezt férfi tette volna, gondolta. De aztán azonnal eszébe jutott a francia etikett, hogy „de nő tette”!

Nincs más mit tenni, udvariasan kell végetérjen!

– Így tehát kisasszony, nincs más hátra, meg kell köszönjem az irántam való jószágodat. És egyúttal ajánlom is magamat kegyeidbe!

Igen, ez így kifogástalan!

Az ám, de mit lehet tenni? Semmit. Folytathatom azt amit elkezdtem.

Szerencsére, néhány nap múlva Talay Antallal is találkozott. És az a találkozás elterelte kis időre a figyelmét az éppen őt ért kellemetlenségről. Ő ugyan mint húszéves fiatalember tragédiának élte meg, sőt gazemberségnek, s csak évek után értette meg lassan, hogy biz’ nem volt az múltó kellemetlenségnél egyéb.

Antal elmesélte neki, hogy lemondott a király javára a bihari Hegyközben bírt uradalmáról, amiért Ulászló a Székelységben sótiszi hivatalt adományozott neki.

– Nem valami magas rang, de ha okos az ember, jól meg lehet belőle gazdagodni. És mindketten, Ágnes is meg én is, nagyon nyomasztónak találtuk már az ott megélt események emlékét. Lám, Gábor öcsém is a székelyföldre jött, csak ő távolabb tőlem.

– Ő is megnősült?

– Nem, neki egyéb tervei vannak. Egyelőre a vajda úr mellett vitézkedik.

– Szapolyainál?

– Igen.

– És a vajda valóban király akarna lenni?

– Akarni akarna, de nemigen lesz! Mert látod, ketten is vannak akik ezt ellenzik! Ilyen az, ha valakinek nagyralátó tervei vannak! Pedig jó ember, tisztességes. Csak nem bír kiszabadulni abból a varázslatból, amit még az apja bocsájtott a szemére. Hogy király lehet, ha már nádor volt az apja. És hercegnő az anyja. De te mit forgatsz a fejedben?

– Nincs énnekem mit forgatni! Teszem a dolgomat nap mint nap, próbálom rendbehozni a birtokaimat... ennyi. Testőrtiszt vagyok, alighanem úgy is fogok meghalni.

– Nem nősülsz meg?

– No, jókor kérdezel! Épp nemrég kosarazott ki a régebbi menyasszonyom. Ki tudja, miféle fényes jövőt képzeleg az is magának! Ehh! Nem való nekem az ilyen hívság! Nincs szerencsém a nőekkel! Pedig a király kedvel. És én meg szánom szegényt! Szétszedik az urak! Pedig olyan jó mint egy darab kenyér! Látod, most is! Hát nem a harcias párt kerekedett felül? Fene látott már ilyen népet!

Antal aztán még mondhatta volna, hogy hát igen, Szapolyait is hogy kipaterolták az udvartól! Legyen minél messzebb, Erdélyben!

De nem mondta.

És jól tette, hogy nem mondta. Mert a Világ boszorkánykonyhájában már főtt, fortyogott az a sokak számára halálos méreg, amely csak egy kicsit később, valami hihetetlen ördögi forgást, majdnem haláltáncot indított el az útjára, és egész Európa számára meghatározta azt az utat, amelyet kényszerűségből be kellett járjon. Mintha Mefisztó maga adta volna hozzá a ritmust és a zenét is.

Ezerötszáztizenhárom tavaszán meghalt második Gyula a Rovere pápa. Széles látókörű, művészetszerető, s amellet harcias pápa volt, igazi reneszánsz ember.

Valami senki által nem közölt okból, Bakács Tamás bíboros esztergomi érsek úgy gondolta, hogy eljött az ő ideje. Összeszedte hát a roppant vagyonának egy részét, talán azt amit egyáltalán nélkülözni tudott és elindult Rómába, szekér aranyat szállítva magával, hogy azért csak megválasztják talán pápának!

Nem így lett.

Az új pápa X. Leo néven a még nála is gazdagabb Medici család sarja lett. Azt, hogy a vagyona, a befolyása vagy egyszerűen az a tény volt döntő a választás tényében, hogy állandóan jelenvolt, ma már senki nem tudja bizonyossággal. Az esztergomi érsek lógó orral kellett elinduljon hazafelé az örök városból.

Hivatalos történészek¹ még ma is úgy hiszik, hogy a bíborosok együtt úgy érezték, ha már ennyit költött rájuk az a magyarországi pap, kellene neki adni valamit cserébe a gumicsontért. Így született aztán a megbízatás, amely szerint keresztes hadjáratot szervezzen az Oszmán Birodalom megállítására.

Volt eszük a római főpapoknak, dupla hasznot remélhettek ettől a döntéstől. Mert vagy sikerrel jár a ravasz érsek, s akkor mondhatják, hogy ők bízták meg vele, lám, milyen helyesen döntöttek, ha meg belebukik, akkor azt, hogy lámcsak, mondtuk mi, hogy nem való volt pápának! És akkor még nem számítottuk a harmadik eshetőséget, amely azt jelentette volna, hogy sikerül katonailag, de tönkremegy ő maga és az országa is a roppant vállalkozásban.

Ki is hirdették tehát a gyülekezőt a vállalkozók számára a pesti réten.

Történt pedig ez nagyjából egy évvel X. Leo megválasztása után, vagyis a következő év koratavaszán.

Mindez azonban nem jelentette a csúcspontját az ördögi körtáncnak. Mert a keresztes had vezérének a kiválasztásától kezdve – félanalfabéta volt az istenadta – az egész hadszervezés tántorgó odavissza bukdácsolásán keresztül egészen addig, hogy később az egész hadi gyülekezésre való engedélyt vissza kellett vonni, minden el volt baltázva. Mintha készakarva mentek volna elébe az országos bukásnak.

De vajon milyen hatással volt mindez az éppen trónra került szultánra, a később „nagy” melléknevet kiérdemelt Szulejmánra? Vagy talán éppenséggel nem is tudott az egésztől? Ez lehetetlen volt, mivel akkora csindarattával folyt le az egész, hogy még a süket is meghallotta volna. Szulejmán pedig nem volt süket. Tudta biz’, nagyonis jól tudta, s elhatározta, hogy belerondít a keresztes-jelöltek levesébe.

Legott összehívta a dívánt, hogy előadja nekik, mit szándékozik tenni. Azt, hogy hogyan, nem kötötte senki orrára.

Hanem amikor a dívánbeli pasák és bégek már eltávoztak, akkor adta ki a parancsot a bizalmas emberének:

– Hozzátok csak elém azt a hitehagyott papot!

Hozták tehát. A szóban forgó jókora ember volt, valódi kemény legény, magas is és erőteljes is, hanem azért mégiscsak hasoncsúszva közelítette meg a világ keleti felének az urát. Hiába, láncokkal megkötve a legerősebb ember sem vitézkedik.

Odacsúszott hát egészen közel, és a szultán még kegyeskedett is megbökdösni a papucsával az eléje csúsztatott férfiú orrát. Az pedig megállta, hogy ne harapjon egy jókorát a papucsos lábba. Meg volt már idomítva rendesen.

– No lám csak, itt vagy! És így vagy itt – szólt valamiféle jóindulattal az uralkodó.

– Itt vagyok felséges uram – morogta a delikvens a szőnyegnek.

– Hallom, hogy pap voltál – folytatta Szulejmán szultán – mikor is?

– Még egy évvel ezelőtt.

– Na és én még azt is hallottam, hogy aztán, egyszer csak rájöttél arra, hogy mégiscsak a Korán az igazi szent könyv és Allah az egyetlen igaz isten a világ fölött.

– Így volt felséges uram!

– Eddig jó! Csakhogy alig telt el néhány hónap és te megint csak megváltoztál. És azt kezdted hirdetni, hogy jaj, jaj, mégiscsak az előző hit volt a legjobb! Így volt?

– Így volt felséges uram – suttozta a delikvens most már csak alig hallhatóan, hogy csak a szőnyeg hallja meg.

– Mármost kedves barátom, értsünk szót! Nekem nem számít kicsit se, hogy te mit csináltál, merre tévelyegtél... AZELŐTT! Hanem ha egyszer muszlimmá lettél, akkor arról lemondani se neked, se másnak nem áll jogában! Ilyen a világ. A mi világunk. Érted?

– Értem felséges uram!

---

1 Lásd, hivatalos, tehát nem hivatásos. Vagyis olyan, akinek ez a munkája, nem pedig a jól megtámasztott meggyőződése.

– Mert aki az igaz hitet egyszer felvette és aztán megint elhagyta, az egész életére hitehagyónak számít azután. Tudsz erről?

– Tudok felséges uram!

– És tudod-e, hogy mi a sorsa nálunk a hitehagyónak? Na mondd ki!

– Halál – suttozta a fogoly olyan halkán, hogy azt már valóban csak a szőnyeg hallotta. De Szulejmánnak, mint már mondtam, igen jó füle volt.

– Lám, lám! Ugye tudod, hogy mindezt a kínos beszélgetést elkerülhettük volna? Tudod hát! De én, és minden bizonnyal ezt is tudod, nem szeretem a pazarlást. Emberéletben meg éppen nem. Arra gondoltam tehát, hogy adok neked még egy utolsó utáni esélyt! Ha sikerül megélsz, és el van feledve a hitehagyás. Persze, ha megmaradsz már azután az igaz hiten. Megértetted?

– Meg felséges uram, és köszönöm a kegyelmet!

– Várj! Még nem kaptad meg! Azt sem tudod, hogy mi lesz a dolgod! Tudsz még prédikálni? Vagy azt is elfelejtetted, mint az esküdet?

– Tudok felséges uram! És nem felejtettem el!

– Jó! Oldozzátok el a láncokról! – ez utóbbi már a pribékeknek szólt, akik tartották – Adjatok rá normális ruhát és vezessétek a titkos helyiségbe. Hadd beszéljünk okosan!

Történt pedig mindez annak az ezerötven-tizenháromezer évnek az elején.

Amikor aztán a beszélgetés sikerrel végbement, Szulejmán szultán nyugodtan és elégedetten dörzsölgethette a tenyereit. „Keresztes hadjárat? Hogyisne! Majd adok én nekik! Úgyis tudom, hogy a magyarok szerfölköztenek a cirkuszi mulatságokat! Hát majd adok én nekik cirkuszt!”

Nincs értelme tovább ragozni! Az év áprilisában elindult és egyre csak dagadt a Dózsa (Székely?) György névvel azonosított parasztháború. Mindenki tud róla ma is. Dagadt biz’ méghozzá akkorára, hogy egy idő után Ulászló király kénytelen volt éppen a még létező trónkövetelő, vagyis az erdélyi vajda segítségét kérni. Aki aztán el is rendezte a kényelmetlen ügyet, a maga módján.

Na, erről a módról is vitáznak a történészek még a mai nap is, hogy így, vagy úgy volt az valójában. Én, aki néhány évvel ezelőtt belekóstoltam kissé a történészkedésbe, annyit mondhatok, hogy a megtorlás kegyetlen volt, de nem kegyetlenebb mint abban az időben hasonló esetekben szokásos volt. És ami a legfontosabb! Leginkább csak a lázadás vezetőit érintette. A népet, ha csendben volt, nem bántották. No persze, mert ellenkező esetben az urak végezhatték volna maguk a szántásvetést. A felkelés vezetői egyébként jól tudták már előre, hogy mi fog történni velük abban az esetben, ha veszítenek. Megvolt a törvényes taksája az esküszegésnek, s annak, ha azt ráadásul fegyveresen követik el. Ők pedig már felesküdték a királyra, s keresztes háborúra azelőtt, hogy lázadni s lázítani kezdtek volna.

Hogy ez valahogy így kellett történjen, annak legszebb bizonyítéka éppen az, hogy amikor jóval később, megint királyválasztásra került a sor, akkor éppen a parasztok és kisnemesek voltak azok akik teljes mellszélességgel a Szapolyai pártjára álltak. Pedig éppen az ő apáik, bátyáik voltak azok akik abban a lázadásban részt vettek.

Régi dolgok! De jó, hogyha legalább annyira amennyire lehetséges, megpróbálunk tisztábban látni azoknál akik mindenféleképpen álmítják a népet!

Szegény öreg, beteg Dobzse László azonban megszenvedte a parasztháborút. Hiszen tudta ő, hogy még némi igazuk is volt abban, amit tettek. De éppen ő volt az aki egyáltalán nem tehetett róla. Annál inkább az udvaroncok. Akikkel szemben nem tudott erélyes lenni.

Így tehát a királynak a nevezetes parasztháború után kiújultak sőt erőre kaptak a betegségei. Ma már ennyi idő múltával nem lehet különválasztani, hogy valóban agyvérzések voltak-e, vagy agyi érelzáródások – részemről a másodikat tartanám valószínűbbnek, tekintve, hogy általában fel is épült az ilyen események után, holott esetleges agyvérzésnél mindig fennállt volna a lehetőség a további vérzésre, vagyis a baj kiterjedésére. De mindezt ma se mindig lehet klinikai vizsgálattal eldönteni, s egyszerűen agyi katasztrófáról beszélnek a dokik.

Ezekhez társult aztán még a fellángoló köszvényes fájdalom is, és sajnos mérgezések lehetőségét sem lehet kizárni.

Így történhetett aztán, két évvel a parasztháború után, hogy szemtanú szerint, a király egyszer csak egy nagyot sóhajtott és azután már nem tért vissza a lélegzése.

Mindez azonban nem egyszerre történt, hanem vissza-visszatérő rohamokban. Ulászló királynak tehát volt ideje, a világos perceiben, hogy elrendezze a fiának a jövőjét, s a saját utolsó földi dolgait. Változott tehát a fiatal II. Lajos udvartartása is. Megnőtt, nem csak számra nézve, de legalábbis úgy szerették volna, felelősségérzetben is.

Eleinte ugyan vitatkoztak, sőt veszekedtek is egymással az urak, hogy nem lenne-e jobb egy régenst, vagy legalábbis régenstanácsot kinevezni a gyermek király mellé. De végül abban egyeztek meg, hogy nem tudtak megegyezni. Következésképpen nagykorúnak nyilvánították a tízéves kisfiút. Lehet, azt remélték, hogy így kisebb lesz az ők, vagyis az urak felelőssége. Pedig csak a felelősségérzetük nem nőtt fel a helyzet követelményeihez.

Sokan voltak azok akik kapni akartak valamit de kevesen akik tettek is néha. A király gyámjai közül érdemes név szerint is kiemelni három urat, Erdődi Bakács Tamás bíboros érseket, Bornemissza János budai várnagyot, s hozzájuk harmadiknak Brandenburgi György grófot, aki még Ulászló barátja volt, egyébként unokatestvége is.

A kis király gyóntatója Szegedi Antal dr. ferences szerzetes volt.

Az első három meghatározta az ország sorsát, a negyedik a királyét.

Az első három közül tényleges munkát alighanem Brandenburgi György fejtett ki, ő valóban tanította, taníttatta az ifjú királyt. Persze, csak olyan dolgokra, amelyekhez ő maga is értett.

A negyedikkel később még találkozunk.

Mint ahogyan a közönséges emberek halála után az utódok öröklik az elhunytak házáat, ingó és ingatlan vagyonát, ugyanúgy van ez királyok esetében is, csak sokkal nagyobbak az arányok.

Megnőtt tehát az udvar, s abban az új embereknek valahogy össze kellett csiszolódni a régiekkel. Nem ment az viták, veszekedések nélkül, de elvégre be kellett látniuk, hogy Magyarország csak egyetlenegy van a világon, s nem lesz nagyobb attól, ha elkezdik osztani, sőt, kisebb lesz. Belátták, hogy együtt kell cselekedniük, ha jót akarnak. Maguknak, természetesen.

Nézték az események alakulását, s látták, hogy az örök trónkövetelő, Szapolyai János már biztos távolságban van Gyulafehérváron.

„Maradjon is ott! Majd, ha szükségünk lesz rá, akkor hívjuk!” Erdély túl nagy falat volt az udvarnak, s Erdély kardja túl nagy kard, jobb ha a hüvelyében marad.

Nem figyeltek arra, hogy kik lesznek aztán később annak a nagy kardnak a forgatói, hogyan változik meg minden alig néhány száz év alatt. És vajon kik ellen fognak majd fordulni az új kardforgatók? Sürgősebb gondjuk volt nekik ennél az, hogy mármost ők maguk merre forduljanak? Két lehetőségük is volt. Vagy a törököt támogatják Bécs ellenében, vagy Bécset a török ellen.

Szapolyai törökösnek számított. De őt sikerült szépen kipaterolni. Hátra volt még a testőrség. Kemény dió, fegyver van a kezükben és megeshet, hogy talán okosabbak lennének mint Dózsa György!

Összeült tehát a három gyám és eldöntötték, hogy aligha lesz szükség már annyi testőrre, mint amennyire két királynak volt, holott most már csak egy király van az országban.

No, eljön majd az az idő is, valamennyivel később, hogy megint két király lesz, de akkor meg majd az nem fog tetszeni nekik!

Ez azonban még az idő méhében volt, meg is kellett azt még élni. És végeredményben egyikük sem volt jövőbelátó.

Hát intézzük el szépen! Úgy, hogy senki ne károsodjon, különösen mi magunk nem!

És egyenként beszéltek a testőrtisztekkel.

Bornemissza jutott Aczél Istvánnak. Akkorra már hadnagy volt. Ő tehát megcsillogtatta egy nagyobb uraság lehetőségét előtte, hozzátéve még, hogy testőrkapitányi kinevezéssel is jár mindez.

– De ugye, nem baj az, ha mindez nem éppen Budán van?

Bánta is ő ezt már. Mi kötötte volna őt a fővároshoz? Angelithát nem is látta hónapok óta és amikor látta is, az egész találkozásuk kimerült a kölcsönös köszöntésben, néhány udvarias szóban.

Hamar nyélbe is ütötték a változás dolgát. És ugyanez történt Farkassal, a tréfamesterrel, ő már ezredesi sarzsit kapott, mivel azelőtt kapitány volt.

És így, szépszerével elhelyezgették a szerintük „törökös” tiszteket, annyi sarkára az országnak, ahány volt annak.

A fiatal király eközben szépen fejlődött. Betéve tudta a lovagi készségeket, táncot, éneklést, versmondást, hogyisne tudta volna, ha egyszer Brandenburi György találta meg a tanítóit, sőt esetenként ellenőrizte is őket. Volt is olyan vívómestere, akit komolyan legyőzött. Nem a mester volt gyenge, hanem az ifjú volt tehetséges. Bárcsak stratégiában lett volna olyan jó!

Megint eltelt valami négy év. Annak az évnek két nevezetessége volt a Magyar Királyság számára. Az egyik az, hogy Szulejmán szultán levelet küldött egy követ által. A követ Behram császár volt, a levélben pedig az állt, hogy szeretné meghosszabbítani azt a békeszerződést, amely még Ulászló király uralkodása óta érvényben volt. És ezúttal őszinte volt a szultán békevágya. Behram császárról a nevén kívül nincs más információnk, de nem utolsó ember lehetett, ha egyszer ilyen feladatra választották ki. És a szultán nem véletlenül van Nagy Szulejmán néven jegyezve úgy az utókor mint a kortársak szerint, tudta, hogy mikor lehet és kell őszintének lenni. Nem a magyarok földje kellett neki, hanem az út Bécs felé. Hisz Ferenc francia királlyal volt egy baráti és kölcsönös segítségről szóló szerződése. És az a király akkor éppen bajban volt. Segíteni akart neki, legfőképpen úgy, hogy gyengíti az ellenségét. Aki éppen akkoriban Bécsben lakozott. Ezért volt tehát a követjárás. Mert közönséges időkben elég lett volna annyi is, hogy szünetelteti a zaklatásokat a másik gyaur, a magyarok felé. De ez ilyenkor aligha lett volna elég.

Hanem a császárral az a nevezetes fátum esett meg, hogy megérkezvén Lajos király udvarába, gyorsan lekapták a tíz körmiről és bedugták valami börtönbe. Aztán, hogy az a börtön még meg is volt tetézve némi éheztetéssel is, az lehet, hogy a Jókai kitalálása volt néhány évszázaddal utóbb.

De hát elég nagy szűgyen volt az anélkül is.

Szulejmán... feldühödött.

„Ha ti így, én is úgy” mondhatta magában és megostromolta és bevette Nándorfehérvárt. Azt a Nándorfehérvárt, ahol még a nagyapák idejében maga Hunyadi János cselekedett hősi dolgokat. De most már nem volt Hunyadi János, aki azokat megismételje. A magyar király csak szomorkodni tudott legszebb végvára elvesztésén. Azt se sokáig. Ki volt már választva neki a menyasszonya, Habsburg Mária személyében.

No, ez volt a második nevezetes esemény azokban az években.

Brandenburi György, a minden lében kanál élvhajász nagybácsi vége felé közeledni látta tanítását. Csakhogy volt ám egy kis hiba ezzel is.

Lajos ebben az időben már egészen természetes módon társalgott kedves nagybátyával. Könnyen kibökte, hogy mi nyomja a lelkét.

– Nem tudok én mit kezdeni egy asszonyszeméllyel! Tanítottak engem már a ti jóvoltotokból mindenre, de erre nem. Alighanem kimaradt a nevelésemből.

– Hmmm... Erre nem gondoltam! Hát ennyire sem volt jó a sok léhűtő, akik körülötted fölötték le a sok jót? No, majd teszek én arról!

És elment beszélni Szegedi Antal főtisztelendővel. Hogy hát így és így áll a helyzet, itt bizony segítségre volna szükség, méghozzá gyorsan!

A pap csak szívogatta a lyukas fogait, de nem nagyon jutott szóhoz. Végül annyit mondott:

– Vona olyan asszony az udvarhölgyek között, akihez a király fölöttébb ragaszkodik? S aki őt is különösen a szívébe zárta?

– Igen, létezik olyan, mindenki tudja, méghozzá a király legelső udvarhölgye. Mindketten nagyon ragaszkodnak egymáshoz, nagy a szeretet. Csak egy a bibi!

– És mi lenne az?

– Nem egyéb atyám, csak hogy a hölgy még a király édesanyjának volt a kis komornája, s ma is úgy viszonyulnak egymáshoz, mint anya és fia.

A pap egy kicsit felhúzta a szemöldökeit, és azt kérdezte:

– De azért nincsenek közeli rokonságban!

– Dehogyan! Isten ments!

– Jól van! No, akkor a többit nyugodtan rám bízhatod! Elvégre én vagyok a kis király gyóntatója.

Hogy mi történt aztán egyrészt a király és Szegedi atya között, majd nem sokkal később Szegedi Atya és Angelitha között, az minden esetre gyónási titok volt. Nem is ütötte meg a fülét senkinek a világon abból a gyónásból semmi, hacsak a sekrestyés által véletlenül meghallott utolsó mondatot nem vesszük, ami ugyebár már nem tartozhatott a gyónási titok alá. És különben sem Angelitha mondta, hanem a pap Angelithának. És úgy hangzott, hogy:

– De aztán szorgalmazkodjál leányom, mert lehet, hogy rajtad fordul meg az egész ország sorsa! És különben is hetente jelenteni fogsz nekem az előrehaladásról. És nagy baj lesz, ha nem leszel eléggé meggyőző!

És mit lehetett tenni, a pap az mindenképpen pap, a lelkek fölött úr. Csak annyit kötött ki a leányasszony, hogy:

– De nehogy bárki is megtudjon bármit is, mert meghalok a szégyentől!

– Nyugodj meg leányom, engem köt a gyónási titok. Téged meg a saját érdeked. És a jutalom sem fog elmaradni!

Hát ez volt a másik esemény, amely – nyugodtan úgy vehetjük – befolyásolta úgy a király, mint a királyság későbbi sorsát.

És mert Angelitha minden héten jelentette az atyának a király előmenetelét a témában, és mert az az előmenetel valóban örvendetesen gyorsan sikerült, eleinte senkinek nem volt különösebb oka panaszra.

Ám aztán eljött az ősz és a tél, és egy idő után már nem lehetett titokban tartani a változást az Angelitha alakját illetően.

– Ejnye, kuttyádom adta, hát ezt meg hogy sikerült összehoznotok? – mérgelődött a tisztelendő – És ráadásul éppen most, amikor bejelentették, hogy a király menyasszonya már útban van.

Amire Angelitha csak annyit válaszolt, hogy:

– Vannak olyan utazások atyám amiket vissza lehet tartani és vannak olyanok is, amiket nem. És elvégre ti akartátok, hogy így legyen!

Szegedi atya a fejét vakarta.

– Leányom, ezen még gondolkoznom kell! De nem kell sok idő és megoldom. Nyugodj meg, nem lesznek gondjaid! De innen el kell menjél, méghozzá sürgősen! Nem találkozatsz a király menyasszonyával! Hétfőn gyere vissza ugyanebben az órában és minden el lesz rendezve!

– És a királlyal atyám? Vele se találkozhatok? – kérdezte könnyeit visszanyelve Angelitha.

– Még csak az kéne! Természetesen vele se! Hétfőn találkozunk! Minden el lesz rendezve!

És így is történt. Hétfőn már várta Angelitát a négylovas szán, jól bemelegítve. Az atya egy kis piros tokban pecsétetes írást is adott át, rajta a király pecsétje. A token. Azon is!

– Minden benne van! Az utad a legelőkelőbb módon van elrendezve.

– De hova atyám?

– Pozsonyba! A pozsonyi várnagynál kell jelentkezzél. A tekercset ő nyitja majd ki és mindent megtesz majd érted, amit szükséges lesz! – aztán, látva, hogy a szerencsétlen asszonyka egyre kékül meg zöldül, hozzátette – Ejnye már! Nehogy már azt képzeld, hogy a fejedet veszik! Azt itt is meg lehetne tenni. Nem lenne szükséges ekkora költségbe verjük az országot! Na, eredj! Vár a hintó! Váltott lovaidd lesznek a legjobb futárszolgálatról, minden előny nálad lesz, kényelem, csak indulj. Ne feledd! A pozsonyi várnagy! Pozsony királyi vár, tehát nincs várúr, az csak a király. Ott viszont a legnagyobb úr a várnagy! Na! Ennyit tudok tenni érted! Isten segítsen utadon!

És Angelitha ment. Mintha a kivégzésére küldték volna. Még bizony az is megfordult a fejében, hogy megszökik az első postaállomáson, s beáll egy cigánytáborba, valahol talál olyanra. De még azt se merte megtenni.

Katonai kíséret volt, tíz tagú. Még talán lehet, hogy ismerte volna is egyiket másikat, de azoknak szigorú parancsba volt adva, hogy az előkelő hölgyutassal se beszélgetni, se az arcát meglátni nem szabad!

„Fogoly? Nem fogoly?” gondolkozni szabad volt a katonáknak, de a gondolatokat egymással megosztani nem volt szabad. A pletyka még inkább szigorúan tilos volt. A találgatás is fejvesztéssel járhatott volna. „Csak védelem és más semmi”!

Azon a februári estén a pozsonyi várnagy igencsak elgondolkozhatott. A galambpostával küldött rövid üzenet annyit árult el, hogy az utasnak a lehető legkényelmesebb lakást kell biztosítani, határozatlan időre. A ház a városhalon belül legyen, előkelő negyedben! Ha véletlenül orvosi segítség szükséges, a Pozsonyban fellelhető legjobb orvosi személyzetet vegyék igénybe, de a város falai közül ha lehetséges ne jusson ki semmi hír az utas személyére, se az előéletére vonatkozólag.

– Mi a csoda lehet? Valami királyi bastard? Szulejmán szultán fia, testvére? És mindenekelőtt fogoly, vagy nem fogoly? Hogyan kell bánni vele? Igaz, azt is írják, hogy a többit az utasnál található királyi parancs tartalmazza. Attól eltérni nem lehet.

Aztán másnap este meg is érkezett a szán. Az is furcsa volt. Tíz katona kísérte, de az is furcsa volt, az a kíséret. Mert ahogy a szán befordult a kapun belülre, azok a katonák azonnal elhagyták és szállásukra vonultak. Látszott, hogy valóban csakis védelemről van szó, és csakis az úton.

Aztán a szán befordult a várkapun és az utas kiszállt. Egy kicsit különös járása volt neki, de hát ez az ő magánügye.

– Egy polgári rendű asszonyosság várakozik az előszobában – jelentette a szolgálatos katona (akkor még nem nevezték hajdúnak).

– No, ha várakozik, akkor tessékeld be! Ne legyünk udvariatlanok!

Valóban egy polgári ruhás nő volt az utas. (Tehát nem szultánfi! De a lánya attól még lehet).

Az asszony végig földre lesütött szemmel közeledett. Úgy is nyújtotta át a tekercset.

De milyen különös a mozdulata! Mintha ismerném...

– Angelitha?

Az asszony akkor fölemelte a tekintetét a földről. És ő is megdöbbszent.

– István?

– A várnagy akkor végignézett az előtte álló asszonyon. Láta, hogy várandós. És a parancsban leírt protokoll helyett ezt mondta:

– Angelitha kedvesem! Nem tudom, hogy miért küldtek téged ide, és azt éppen nem tudom, hogy miért pontosan így! De nem kérdezem. Ha akarod, elmondod majd később. De azt akarom, hogy tudd! Én, Aczél István itt vagyok, és melletted állok akármi történjen is! És ha elfogadod, amikor majd sor kerül rá, a gyermekednek az apja leszek, ha akarod!

– Ó! István – mondta Angelitha elhaló hangon, majd gyorsan leült egy padra, nehogy összeessék – Egyelőre még nem tudok semmit, de örülök, hogy te vagy itt és nem más!

– Tehát nem tudtad?

– Semmit se tudtam!

– Akkor annál inkább melletted állok! Ha te is úgy akarod!

– Úgy, úgy!

– Akkor most pihenj egy kicsit, és aztán elsétálunk a házadba! Be van fűtve, jó meleg van ott, és ha úgy gondolsz, majd ott beszélgetünk is.

– Az jó lesz!

Ez tehát történt annak az évnek januárjában, amikor második Lajos király éppen a menyasszonyát várta. Habsburg Mária, a menyasszony valamennyivel de igazán nem sokkal, talán egy évvel idősebb volt a fiatal királynál, ám ez megszokott dolog volt abban az időben.

Egyébként nagyon meg voltak egymással elégedve.

Öt évvel később, egy július végi napon Szapolyai, vagy más néven Zápolya János erdélyi vajda sürgős üzenetet kapott a királyi udvarból. Abban a levélben az volt írva, hogy gyűjtse össze a legnagyobb erdélyi sereget amit csak bír, és késedelem nélkül induljon meg Havaselve felé. Ott aztán, belátása szerint vagy verje tönkre Radul vajdát, vagy ha az lehetséges bírja rá, hogy hagyja a törökkel való szövetséget, s álljon a keresztény seregek mellé. Mind ezeken kívül az legyen a legfontosabb cselekedet amelyet elvárnak tőle – vagyis Szapolyaitól – hogy teljesen vágja el a Szulejmán szultán seregének bárminemű utánpótlását, mert lám, hatalmas sereggel megindult Magyarország felé, elpusztítani az országot.

Tegye pedig mindezeket megfelelő szorgalommal és ravaszsággal, de legfőképpen eredményesen! A szultáni seregbe belekapdosni nem kell, hanem amennyiben lehet, várja meg szépen amíg az elvonul nyugati irányba, s akkor legyen erős.

Levele vételét követően a vajda meg is indította a sereg összegyűjtését. Jelentkeztek is szép számmal hadrafogható férfiak mindhárom rendből. Vagyis nemes, polgári és paraszti rendből valók. Többen felbecsülték annak a seregnek a számát és volt aki hétezerre, de olyan is aki húsezerre tette. Feleskették tehát őket, el is rendezték úgy ahogyan az az akkori hadviselés által megkövetelt volt. Jó és erős sereg lett abból már összegyűlte idején, amely erő még inkább meglátszott akkor, amikor rendezetten vonulni kezdtek a Havaselve vezető hágók felé.

Ellentétben Lajos királlyal, Szapolyainak nem kellett tanulni a hadviselés fortélyát, mert tudta ő azt már régen.

Hanem a magyarországi hadak igen kényszeredetten gyűlögettek, nem úgy mint az erdélyiek.

Hiszen gyűltek, nem mondom, hogy nem gyűltek, de amikor az egyik főúr bandériuma már együtt volt s táborba szállt, akkor egy másik valami valós vagy vélt sérelem miatt hazaszélesztette a katonáit. De olyan is volt, aki éppen magyarázkodás nélkül mondott búcsút a kapufélfának.

Aztán, amikor már legalább nagyjából együtt volt a tábor, akkor meg elindulni nem akartak, inkább csak egyezkedtek, s civakodtak egymással. Hogy hát vajon kötelességük-e nekik táborba vonulni, s azzal megindulni, amikor a király lám, vagy nincs a táborral, vagy valami furcsa ok miatt késlekedik.

Vége aztán az lett, hogy szegény Lajos király csak kimondta azt az azóta híressé vált mondását, hogy „ti csak ne kenjétek rám a ti lustaságotokat, nemakarásotokat! Mert íme én megindulok akár egyedül is, aki pedig velem tart az ott lesz, és aki nem, az nem”!

Amire aztán az urak elszégyellték magukat, s valóban sokkal többen gyűltek össze mint amennyit eleinte számoltak.

Tisztességes had volt az így együtt, még akkor is, ha a török seregnek az egyharmadát alig érte el.

„Na de hol van az erdélyi vajda? Hol van Szapolyai”?

Néztek össze, néztek széjjel, senki nem tudta. Míg aztán a szepesi gróf, aki szintén táborba szállt, Szapolyai György, aki öccse volt a vajdának, megválaszolta a kérdést, hogy „De hiszen ti küldtétek el Havaselve”!

Én nem, én nem, mentegették magukat az urak, hogy a végén majdhogynem megint a király maradt a pácban, vagyis az egyetlen, aki nem is tudott arról a levélről.

Csak ekkor szégyellték el magukat az urak, s hagyták abba a bűnös kutatását. Hiszen elegendő voltak közöttük olyanok, akik tudták annak a levélnek nemcsak a történetét, de azokat is akiknek a kezén megfordult, pecsételési céljából.

– Nosza, ha már így van, akkor üzenjétek, írjátok neki, hogy jöjjön, siessen, akárhol is van, mert íme, a török mindent eldöntő csatára készül, s a haza végveszélyben van! – oldotta meg Lajos király a problémát. A legfiatalabb és a legtapasztalatlanabb volt közöttük, de a legtöbb becsület volt benne.

Ötévi nyugalom és boldog élet után a pozsonyi várnagy maga is felöltötte magára a páncélt, s készült, hogy siessen a hívó szóra megmenteni... a hazát? No erről nem beszélt. Senkinek.

Angelitha nem sírt, nem hisztériázott, csak járt-kelt nagy komoran, s készítette az urát a harcra. István kivételével ő volt az egyetlen, aki tudott arról a bizonyos jóslatról, a hatossal végződő évszámok tekintetében.

– Jaj drágám, akárhogy is lenne mindez, ne feledd, hogy én most nem kezdek semmi új dologba! Meg aztán majd igyekszem vigyázni magamra!

Angelitha hitte is meg nem is azokat amiket mondott. De azért csak rákérdezett:

– Feltétlenül így kell ennek lennie édes uram?

Amire aztán István egy nagyot sóhajtott és így válaszolt:

– Igen szívecském. Megfogadtam. Még akkor amikor bölcsőben volt. Hiszen tudod! Ott voltál!

Amire újabb keserves sóhaj következett az asszony részéről, mert hát valóban tudta.

Amikor Szapolyai megkapta a hívólevelet, vagyis a másodikat, amely az elsővel éppen ellenkező parancsot tartalmazott, másfélszer akkora távolságra volt a királyi tábortól, mintha Gyulafehérvárról indult volna. Pedig még odáig is menni kellett. Oda is hívta magához a bizalmas emberét, ma ez talán a szárnysegéd tisztjének felelne meg, és megmutatta neki a levelet.

– Mit szólsz hozzá Gábor?

Talay Gábor, mert ő volt a bizalmi ember, megvakarta a fejét.

– Jó lenne tudni, hogy igazából mi is van emögött!

Amire aztán a vajda egy cifrát káromkodott és megfordította sereget.

– Megette ezt már a fene, akárhogy is van! – tette még hozzá csendesebben – Szegény fiatal király!

A mohácsi csatáról már nagyon sokat írtak. Történészek önjelölt történészek, mindenki aki elhivatottságot érez arra, hogy megírja azt, amit a saját forrásai alapján megfigyelt, vagy megfigyelni vélt.

Mind ezek a leírások egyetlen dologban egyformák. Abban, hogy mind másképp írják le a történelem és sorsfordító csatát. Illetve még valamiben hasonlítanak egymáshoz. Abban, hogy a kezdeti felállásokat nagyjából egyformán írják, illetve festik le.

Annak tehát hihetünk.

De végeredményben mi is volt az ami Mohácsnál megtörtént és ami azzal járt, hogy akkora pánik lett a vége?

Mert kezdetben minden jól indult. A magyar sereg arcvonala egy észak-északkeletről dél-délnyugat irányába irányuló nagyjából egyenes vonalat mutatott. Ez, mivel a felállítás reggel történt, minden számítás szerint nagyon előnyösen volt elképzelve. Hiszen a török sereg éppen fordítva, észak-északkelet felé volt kénytelen nézni. Tehát a Nap felé amely zavarta a szemüket, másrészt pedig felfelé, bár kisebb, de mégis dombok irányába.

Ha azon reggel elkezdtek volna a harcot, akkor a helyzeti előnyt ki lehetett volna használni.

Másrészről! A magyar sereg jobboldalán szintén dombok voltak, a bal oldalon pedig kanyargott a Duna, jókora mocsárral mellette.

Igen ám, de! A magyar sereg reggel felvonult, de valami, a mai napig ismeretlen okból, délután háromig egyetlen puska, vagy pláne nyíllövést sem tett.

Szulejmán csodálkozott is ezen, cselt gyanított. És akkor amikor délben kettőkor úgy látta, hogy a magyarok még mindig nem mozdulnak, arra a következtetésre jutott, hogy aznap már nem lesz harc. Készült, hogy pihentesse a seregét.

És akkor, amikor már éppen kiadta a parancsot, a magyarok elkezdtek a harcot.

Ha még egy félórát várnak, akkor meglett volna az esély a győzelemre. Ha már délelőtt elkezdtek volna, s nem három órakor a fáradt, lemerevedett sereggel, akkor is meglett volna az esély.

Senki nem tudja még kicsit sem bizonyítani, hogy miért így történt és nem másként.

És mégis, a roham olyan elsöprő erejű volt, hogy kis híján elérték a szultánt. Holott, Szolimán jóval messzebb volt az arcvonalától, mint második Lajos a sajátjától.

A janicsárok tudták csak megállítani a rohamot. Az ágyútűz nem tett sok kárt a magyar seregben. Általában jóval messzebbre volt irányozva.

Egy órai küzdelem után azonban két olyan dolog történt, amely kiemelte, hogy a magyar seregnek nincs igazi, tapasztalt fővezére.

Mint mondtam, a magyar jobbszárnytól még jobbra dombok vonulata volt. Ezek mögött a dombok mögött figyelt meg néhány katona fegyvercsillogást. (Nagyon meleg volt és nagyon erős napsütés. Később ez döntő fordulatot jelentett). Bali bég fegyveresei várakoztak ott.

(Volt ugyanakkor Szulejmánnak jobbszárnya is, az a magyar sereghez képest baloldalon volt, de nem mozdult. Az jóval nagyobb volt a Bali bég seregénél, s azt meg Behrák pasa vezette, de csak állt egyhelyben. Ki tudja, lehet, hogy megfeküdte a gyomrát a néhány év előtti budai börtön?)

A magyar vezérek, Tomori és főleg a tőle még jobbra álló Batthyány Ferenc bekerítéstől tartottak. De honnan vehettek volna el erőket, ha egyszer eleve harmadannyian voltak mint a törökök? Egy Hunyadi megoldotta volna. Szapolyai, ha odaér, egyszerűen nem is hagyta volna odáig fajulni a helyzetet. Elég lett volna, ha fürkészőket küld azokra a dombokra.

Tomori azt követte el, amit soha nem lett volna szabad:

A király testőreiből vont el embereket.

És egy félóra múlva előjött a másik vészjelenség! Augusztusnak ezen a felén teljességgel szokatlanul, óriási zápor vette kezdetét.

Ha igazi hadvezér vezette volna a magyar sereget, észrevette volna, hogy a török csapatot is meglepte az a zápor. Elég lett volna, ha semmi más veszteséggel nem törődve beleszorítják a török sereg minél nagyobb részét a Duna mocsarába.

Ehelyett mindent akartak menteni és minden el is veszett.

Szulejmán látta a tétovázást, maga tette meg azt amit az ellenfelei kellett volna megtegyenek, támadott és győzött.

A magyar sereg először visszavonult, aztán futott, majd pánikszerűen mentette mindenki az életét. A vezérek odavesztek. Tomori feje levágva, török lándzsára tűzve. Szapolyai György halott, felismerhetetlenségig összetaposva.

Lajos király kicsike maradék testőrségével, a Duna holtága felé menekült. Elég sokan menekültek arrafelé. Meg is menekültek sokan.

Aczél István is a menekülők között volt. Már sikeresen átugratott a kisebb vizek fölött, amikor észrevette, hogy elmaradt valahol a király.

Angelithán járt az esze. Hogy vesztesen bár, de megmenekül. És talán még tartogat számukra egy kis boldogságot az élet. Harminchat éves volt akkor, a legszebb erejében.

A Duna holtágán átúsztatva megállt.

„Na de a hűség! Na de a megfogadott hűség”!

Odakiáltott a többi menekülőnek:

– Isten áldjon titeket! Én megyek, megkeresem a királyt!

És visszafordult.

Második Lajos holttestét hónapok múltán találták meg kereső csapatok.

Néhány lépéssel odébb megtalálták Aczél István, volt pozsonyi várnagy testét is.

A többi... bizonytalan.

VÉGE

Vecsés,

2023. február 27.

Négyágú csillag

Dél előtt tizenegy óra lehetett. A két óriási templom körül, a többi csoporttól elkülönülve öt ember tevékenykedett. Messziről úgy nézett ki, mintha csak pizmognának, de valójában igen tüzetesen megszemléltek minden adódó látnivalót.

Különben látszatra nem néztek ki egyetlen csoportnak. Mert hárman, fiatal férfiak, alkották a csoport egyik részét, míg a másik rész egy férfiből és egy nála jóval fiatalabb nőből tevődött össze. Mindkét együttes szép nyugodtan járta be a terepet, megnézve és lefényképezve mindent amit arra méltónak ítélt. Mindössze az volt köztük a különbség, hogy nem mindig ugyanazt ítélték megörökítendőnek. Valószínűleg más volt a céljuk a szemlélődéssel.

A hármas csoport, mint mondtam fiatal férfiakkal állt. Ez azonban nem egészen igaz. A mai időkben megszokott dolog, hogy egy negyvenéves férfit fiatalnak nevezzenek és az említett férfiak közül kettő valóban olyan korú lehetett. A harmadikuk idősebb volt, talán ötven lehetett.

A másik kettő másféle volt. A férfi ránézésre vastag természetűnek tűnt. Olyan volt, mint azok, akik fiatal korukban valamiféle erősportot űztek, aztán amikor abbahagyták, szabadjára engedték a testüket, hogy terjeszkedjen amerre kedve tartja. Ez a férfi is olyan ötvenesnek nézett ki. Nem kövér volt, hanem vastag. Minden valószínűség szerint kinézésének megfelelően izmos is lehetett. Volt ugyan egy kis hasa is, de semmi esetre sem feltűnő. Ez a férfi szőke volt, szinte iskolapéldája lehetett volna a tizenkilencedik századi német turistáknak. De mivel az a század már jócskán elmúlt, ma inkább valami mérnöknek vagy kutatónak nézhetne volna valaki. Mivel fehérbőrű volt, jól lefogta az erős nap, de már nem vörös volt a színe, hanem barna. Amiből jól előtűnt a csupasz karján a napszitta ritkás, szőke szőrzet. Szemüveget viselt amit hol feltett, hol meg levett aszerint, hogy éppen mit nézett meg.

A társa, a nő fekete volt. Vagyis teljesen fekete, nem csak a haja – nem is igazán látszott, mert kendő volt a fején – hanem a bőre is. Csak a ruha amit viselt, volt valami a szürke homoknak egy sötétebb árnyalata. Bokáig ért az a ruha. Vagyis, a nő ránézésre is jellegzetesen muszlim volt.

Visszatérve a három férfira, ők annyira nagyon európaiak voltak, hogy el se lehetett őket téveszteni. Akár azt mondta volna a felületes szemlélő, hogy kocaturisták, de ez nem lett volna igaz. Sőt, egyikük már volt is a világnak ezen a csücskén.

A vastag ember most az órájára nézett és megszólalt:

– Tizenegy óra van! Mint már szó volt róla, én felelek értetek. Tehát, akár végeztetek, akár nem, kérem szépen, hogy fáradjatok az autóhoz!

És valóban. Bár még február vége volt, a világnak ezen a táján ez alig számított valamit. Mert a Nap egyre erősebben sütött, és ezt jól érezni is lehetett.

A hármak, fegyelmezetten beültek a fent nevezett autó – egy jókora terepjáró – hátsó ülésére. Az első két ülést a vastag foglalta el, ő volt a sofőr is egyben, meg a vékony kis fekete hölgy, aki ránézésre húsz évvel látszott fiatalabbnak. A nőnek egyébként teljesen európid vonásai voltak s még köztük is határozottan szépnek számított volna, fekete ide, vagy oda.

Jó félórai utazás után egy faluhoz értek. Ott megálltak. Az elülső sor két gazdája leszállt.

– Mi most be kell menjünk a faluba! – mondta a vastag, majd hozzátette – Nekem dolgom van, Aisa pedig meglátogatja a rokonságát. Ti, ha akartok, szintén leszállhattok, megnézhetitek a falut s a falusiakat. Nem bánják, szokva vannak már hozzá, hogy a bunkó európaiak mennyire megnézik a fekete embert. Mintha még sose láttak volna olyat. Szóval... ahogy akarjátok!

Ezután már csak becsületből is le kellett szálljanak. A vastag férfi a falu vezetőihez csatlakozott, velük volt minden jel szerint komoly megbeszélése, a három turista pedig mit tehetett volna, az előbb Aisának nevezett nővel tartott. Ő aztán mutatott nekik ezt-azt, majd bement egy házba ahol a jelek szerint a rokonai éltek. Valóban, volt ott valami három hasonló korú fiatalasszony, eléggé különböző ruhákba felöltözve, csak a kendő nem hiányzott egyikük fejéről sem. Szép tanulmány voltak így együtt, mert a többi nők is szépek voltak a maguk módján. Fiatal férfi nem volt a közelben, ők minden bizonnyal dolgoztak valahol talán a falun kívül.

Pedig nem csak a szép núbiai nőket lehetett megcsodálni, hanem egyéb néznivaló is volt a faluban. A házak maguk, helyi szokás szerint szép, élénk színűre voltak festve, illetve kifestve, mert minták is voltak meg apró képecskék is, egyszóval, valóban szép volt az összhatás.

A falu túlsó végén pedig – közel volt, kicsi volt a falu – egy patak csörgedezett, amely egy kisebb tóba igyekezett. Ráadásul, kényszerűen folyt abba a tavacskába, mert napelemek segítették abban, hogy valahogy átemelődjön azon a kis gerincen, amely elválasztotta a nagy tó öblétől, amelyből táplálkozott. Érdekes, szorgos nép lakhatott ott.

A vastag sofőr pedig elválva tőlük, bement a házba, ott valami idősebb férfival beszélgetett, majd elég rövid idő után meglepődötten váltak el egymástól.

Aisa valószínűleg szokva volt már az ilyen rövid de komoly megbeszélésekhez, mert amikor a férfi elbúcsúzott az öregtől – nem is volt sokkal öregebb mint ő maga – minden külön hívás nélkül előjött és illemtudóan beült a kocsiba a helyére.

Két kanyar után újra feltárult előttük teljes szépségében a dupla templom, majd újabb kanyar után eltűnt Abu Szimbel, mintha csak egy álom lett volna.

A kikötő közelében aztán megállt a terepjáró és a vezetőjük röviden elnézést kérve leszállt.

– Nekem itt dolgom van, amit feltétlenül el kell végeznem! Ebédig Aisára bízlak titeket, ő lesz az aki elhelyez majd a hajón és az ebédet megrendeli, talán ha rendesek lesztek fel is szolgál. És közben még el is meséli, hogy mit láttatok és délután még mit fogunk megnézni. Ne izguljatok, többet tud mint én! – ezzel elvigyorodott és leugrott. A nő ült a kormányhoz és vezetett tovább a kikötőig.

A hajóról már tudták, hogy egy különleges vitorlás, egyikük, az aki már volt Egyiptomban, látott is már olyat többször is, hát ez is olyan volt. Szép, piros-fehérre festett hosszú, aránylag keskeny hajó volt, mint utóbb megtudták, a legtöbb ilyen hajónak ugyanilyen a festése. Az árbócok nem úgy voltak elhelyezve mint a régi vagy akár mai európai vitorláshajókon, hanem a hajótestnek a legvégén, vagy inkább ahhoz nagyon közel.

Hát kiszálltak, a fiatal nő leparkolta a terepjárót és elindult ő is velük.

A hajón egymás alatt két felírás volt, fent arabul, ezt nem tudták elolvasni, alatta pedig latin betűkkel, ezt elolvasták. A hajó neve volt: AISA.

– Jé, ugyanaz a neve mint önnek! – csodálkozott a három közül az egyik férfi.

A szép fiatalasszony ekkor előszörre felemelte addig állandóan lesütött szemét és azt mondta:

– Igen! Rólam van elnevezve.

Ezen aztán többszörösen is meglepődtek. Egyrészt azon, hogy a hajó a nőről van elnevezve, s ez volt a kisebbik meglepetés, ki tudja, kije ez az asszonyka a tulajdonosnak? De nagyobb meglepetés volt az, hogy a nő az anyanyelvükön szól hozzájuk. Addig a percig általában az angolt használták, azt is keveset, és csak a vastag főnökkel, pedig arról tudták, hogy tud magyarul. És lám, most ez a szép, de valóban nagyon szép fekete nő magyarul szól hozzájuk! Igaz, van egy kis idegenes hangsúlya, meg se tudták állapítani, hogy miféle, talán arab, de mégiscsak az ő anyanyelvük.

– Nagyon kedves dolog a tulajdonostól, hogy önről nevezte el a hajóját – próbálta provokálni az, amelyik az előbb csodálkozott.

– Valóban kedves dolog tőle, de a hajó az enyém. Ha véletlenül érdekel valakit, két ilyen hajó van, egyformák. A másiknak a neve Sarolt. A feleségét hívják így – magyarázta meg a fiatal nő, akire ezek után egészen más szemmel kezdtek nézni. De többet nem is mondott erről a témáról. Inkább felinvitálta őket a hajóra, hogy rendezzék el magukat.

– Kettőjüknek ez lesz a kabinja, sajnos valakit nem tudtunk ugyanoda elhelyezni, mert csak kétszemélyes kabinjaink vannak. Egyikük tehát külön kell legyen. Mivel azonban ez egyelőre csak egy próbaút és kevés utast is vettünk fel, nem hiszem, hogy idegennel lenne kénytelen megosztani a kabinját.

– Köszönöm, én nem bánom, ha egyedül leszek, – szólalt meg a harmadik férfi, aki eddig egy szót se szólt. Most is valahova elnézett a képzeletbeli messzeségbe, majd folytatta – ugyanis van egy érdekes munkám és ráadásul sajnos feledékeny vagyok. De ha ti másképp gondoljátok...

Ez a másik kettőnek szólt.

– Nem, mi jól elleszünk! Legfeljebb ha összeveszünk, akkor majd csereberélünk – jött a válasz attól, aki addig szintén eléggé szótlán volt.

– Nos, ez esetben helyezkedjenek el, s egy félóra múlva várlak titeket fent az ebédlőben. Addig valószínűleg Géza is visszaér. És még valami! Én angolul végeztem az egyetemem, s mint tudjátok, az angol nyelv az ilyesmiben elég közvetlen. Tehát megkérlek titeket, hogy tegezzetek vissza! Ez nem bizalmaskodás, csak így nekem könnyebb! Pertut inni úgy sem fogunk, mert muszlim vagyok. Amellett egy hét múlva alighanem elbúcsúzunk és csak az emlék marad utánunk. Jó, vagy ... kevésbé jó.

A vastag idegenvezető, akiről már tudták levelekből, hogy Dán Géza a neve, nemsokára megérkezett.

– Valóban el kellett végezni még pár hivatalos dolgot a kikötőben! Meg még utasok is jelentkeztek, szám szerint heten. De még így sem leszünk teli, tehát amit Aisa elrendezett, az úgy jól is van – szabadkozott. Majd folytatta – Tehát délután Philae templomai kerülnek sorra, ott találkozunk a többi hét utassal. Mivel ez a hajó húsz személyt vígan el tud vinni, tehát valami olyan lesz a helyzet, mint színházban a félház.

Időközben Aisa el is hagyta őket, engedve, hogy a főnöke beszéljen – egyelőre csak egyszerűen a főnök szót alkalmazták rá gondolatban.

A délután aztán úgy folyt le, ahogy tervezve volt, eltekintve attól, hogy Aisa kalauzolta őket, mert Géza valami okból a kabinjában maradt. Az Izisz templom, amely egyben Hórusznak is a legendabeli születési helye tehát a fiatal asszonyka magyarázataira maradt.

– Voltaképpen még nincs teljesen eldöntve az sem, hogy Hórusz isten volt-e, vagy valódi élő ember, aki az első király is volt egyben, Narmer néven. De attól kezdve az Óbirodalom előtti királyok, tizenketten, mind a Hórusz nevében uralkodtak – fejezte be az ismertetését, bár még hozzátette – Volt ugyan egy, az utolsóelőtti a királyok sorában, vele együtt voltak tizenhárman, szóval az az utolsó előtti, Hóruszt a rokonával Széttel, s egyben ellenségével is, helyettesítette. Persze a Hórusz rokona volt, nem pedig a királyé. De aztán az utolsónál visszaállt az eredeti rend.

Aztán csak nézelődtek, fényképezgettek, jegyzeteltek. A három közül az egyik ezúttal is visszahúzódott, a jegyzeteit rendezgette, talán hiába, mert egy hangrögzítő kütyü is ott függött a nyakában.

Közben megérkezett a másik hét utas, akik egyébként csak Luxorig akartak menni, tehát Aisának és Gézának is meggyűlt a dolga. De nem annyira, hogy a vacsoránál ne társult volna hozzájuk. Géza. Mert Aisának megint csak dolga volt a konyhán és a felszolgálásnál is.

Ez egyébként azzal is járt, hogy a triumvirátus legvisszahúzódbb, legcsendesebb tagja is felélénkült valamennyire. Főleg, hogy Géza is odaült hozzájuk, kvázi beszélgetni.

Hanem aztán az az élénkség nem tartott nagyon sokáig. Megint csak elkalandozott a képzelete.

Ramszesz itt, Ramszesz ott – tűnődött magában – mintha valami ókori Figaró lenne a Sevillai borbélyból. Igaz, voltak elegen ezen a néven. Talán nyolc, vagy kilenc. (Nem volt kedve utánaszámolni). Szóval telt a hírnévre meg minden egyébre. Nem csoda, hogy a legtöbb templomban megjelent. Jókorá diktátor lehetett az a néhány az elsők közül. De gatyába-rázták az országot! Mert amilyen állapotban átvették... igaz, az elején Horemhab is rásegített, de neki nem volt ideje. Viszont az első Ramszeszek is katonafáraók voltak. A hatalom és megint a hatalom! Vajon manapság kinek volna annyi hatalma mint bár egynek a Ramszeszek közül? Senkinek! Még egy nagy ország vezetőjének sem. (Nem akarta megnevezni még gondolatban sem.) Úgyse számít! A pénzoligarchia akkor buktatja meg, amikor akarja. Marionett figura. Ebben a mostani, összevissza huzalozott világban, gyakorlatilag csak adminisztrál. Azt, amit a pénzoligarchia parancsol neki. De vajon azoknak van-e valódi hatalmuk? Bizony nincsen. Még hadseregük sincs. Csalással szereztek maguknak látszathatalmat és az addig tart amíg az emberek hisznek nekik. Jó, nem szabad lebecsülni őket, de az igazság mégiscsak az, hogy nagyon ingatag talajon áll a csaláshatalmuk. Mire észbekapnának, egyenként le lehetne vadászni őket.

Most gondolatban visszaemlékezett arra az időre, amikor bizony egész másképp gondolkozott, sőt cselekedett is. Kemény gyűjtögetést művelt akkoriban. Tragédiáknak kellett történni körülötte, nem is csak egynek ahhoz, hogy észrevegye, szörnyű úton indult meg. Hanem ezek a Ramszeszek! Diktátor ide vagy oda, de az a második még a feleségét is nagyon szerette. Külön templomot építtetett neki, hasonlót a sajátjához. Nefertári! Azt mondta Aisa, hogy így hívták. A feleséget. Más meg úgy mondta, Nofertári. Igaz, ez nem számít. Mert a keleti írásokban a magánhangzók nem lényegesek. Kezdetben így volt ez a székely írással is. Mára persze változott a helyzet!

– Rajtad a sor! Te kezdesz!

– Hogy mi? Elnézést! Elgondolkoztam!

– A nevedet kérdezte Géza! És azt, hogy mivel foglalkozol – segítette ki a mellette ülő útitárs.

– Hogy mi? Ja, igen. Agács Tibornak hívnak és tanár vagyok. Elnézést, elgondolkoztam!

– És mit tanítasz?

– Történelmet vagy biológiát. Aszerint, hogy melyikre van éppen szükség.

– Na, az van itt elég! Történelem természetesen. Van vagy hétezer év. Meg még vagy négyezer az előidőkből, amikor még nem volt írás. Vagyis azt nem nevezhetjük történelemnek. Ez összevissza tizenegyezer. Ha jól számolták a tudósok. Először vagy itt?

– Nem. Már voltam a tavaly is. Csak akkor nagyon kellett sietni. Én meg elég gyorsan felejték, ezért gondoltam, hogy megismétlem de úgy, hogy én diktálok iramot magamnak. Na! Ha már másnak nem diktálhatok – aztán visszaesett a passzivitásba.

Aisa jött, hozott valamit, nem is látta igazán, hogy mit, de olyan kecsesen mozgott, hogy most már meg attól a képtől nem tudott szabadulni.

„Nem szégyelled magad, te tökkelütött? Férje van és valószínűleg gyerekei is! Azt akarod, hogy úgy járjon mint a régebbi barátnőd?” szidta magát képzeletben. Ettől egy kicsit megint felélénkült és arra is tudott figyelni, hogy Géza mit mond.

– Szerintem nyugodtan tegeződjünk! Inni úgy sem fogunk, legalábbis alkoholt nem, mivel én is muszlim vagyok – mintha még mondani akart volna valamit, de elharapta, csak legyintett. Helyette most már a többit kérdezgette.

– Én vendéglős vagyok – mondta éppen a mellette ülő férfi – és Harangöntő Sándornak hívnak. Igen, én nő is vagyok, sőt gyermekeim is vannak.

– Az én nevem meg Talay Levente. Pap vagyok. Protestáns lelkész, hogy pontos legyek. Ez is szükséges? Egyébként én is nős vagyok. Sőt, gyermekes is. Az egyetlen köztünk Tibi, aki még nem hajtotta járomba a fejét.

– S a feleségek?

– Ja, az úgy volt, hogy Beátának valami közös programja volt Anikóval, a Sándor feleségével. Hát éppen kapóra jött a Tibi kérdése, hogy eljövünk-e? Ennyi az egész. Úgyse voltunk még itt.

Géza vigyorgott.

Aisa megint jött, egy pillanatra meg is állt mellettük, s Tibor nem tudta megállni, hogy legalább egy pillanatra rá ne nézzen. Legalább átmenetileg.

– Jé! Milyen érdekes csillag! Négyágú! Ilyet még nem is láttam! – mutatott az égre éppen Aisa mellett, ahol valóban négyágúnak látszott egy csillag. Géza szólalt meg, méghozzá komolyan.

– Valószínűleg sok az apró homokszem a levegőben. Elég ritka erre felé, de előfordul. Lentebb, északon majdnem mindennapos. Ott szélesebb a sivatag és a szél is jobban felborzolja a homokot. Itt, Núbiában azt is mondják ilyenkor, hogy valami meg fog változni. Persze ez csak afféle szólas. Na, bocsássatok meg, de az új útitársakat sem szabad elhanyagolnom!

Ezzel fürgén felállt és átment a másik asztalhoz.

Ezután már keveset maradtak az asztal mellett. Aisa is eltűnt valamerre, mindhárman úgy érezték, hogy ideje visszavonulni. Tibor még elgondolkozott egy kicsit a Géza hirtelen jött visszafogottságán amikor a csillagot említette, de aztán valószínűnek tartotta, hogy ilyen a viselkedés erre felé.

És nem foglalkozott többet a csillag jelenséggel.

Különben elégedett volt a saját viselkedésével. Senki nem mutatta, hogy észrevette volna ahogy teljesen önkéntelenül rajta felejtette a szemét Aisán. Ámbár – ezt még hozzátette gondolatban – lehet, hogy megszokta az ilyesmit. Elvégre nagyon szép nő!

Ezt nem éppen ezekkel a szavakkal fejezte ki a gondolatában, hanem sokkal kifejezőbbekkel. Persze, a gondolat az gondolat, nem olvas benne senki. Remélhetőleg.

És hát valóban Aisát nézte önfeledten akkor is amikor elszégyellte magát ezért és akarattal a csillag felé irányította a tekintetét. Persze az a csillag valóban ott volt és olyan is volt, amilyennek mondta.

* * *

Új utasok ide, új utasok oda, azért Géza ezután is a három réGINEK az asztalához ült le vacsoraidőben. Ennek az oka lehetett az is, hogy már megszokta őket, vagy az, hogy ott volt egy negyedik hely, de lehetett más is. Amiről, legalábbis egyelőre nem beszélt. Pedig szeretett beszélni, mint általában az idegenvezetők.

Vele ellentétben Aisa általában visszavonult a kabinjába az étkezéséhez. Ezt, természetesen annak a számlájára lehetett írni, hogy idegenvezető ide vagy oda, azért mégiscsak muzulmán nő maradt. De különben is, általában később fogyasztotta el a vacsoráját, vagy az ebédjét mint az utasok, hiszen a hajó nem volt nagy s ennek következtében a személyzet sem, neki tehát a felszolgálásból is ki kellett vennie a részét. Általában tehát ez volt a felállás. Amit az utasok, sem a régiek, sem az újak nem tudtak az volt, hogy a fiatal nő elég sokszor eltűnt olyankor amikor a hajó haladt. Ilyenkor általában a saját fülkájában tanyázott, amely egyben a navigációs kabin is volt. Ott aztán mindenféle kütyük álltak a rendelkezésére és használta is azokat bőven. Mivel, hogy az ilyesmihez ő értett a legjobban.

A felállás tehát hivatalosan ez volt:

A hajó kinevezett kapitánya intézte az utazás gyakorlati részét, ő volt egyben a kormányos is és a hátsó árbócon a vitorlát is ő kezelte. Aisa hivatalosan, de a valóságban is a navigátor tisztét töltötte be, és valóban az ilyesmihez ő értett a legjobban. Mindenki, még Géza is elfogadta a véleményét. Úgy nézett ki, hogy általában is több ész van a kisujjában is, mint a kinevezett kapitánynak a fejében. És ez így is volt, mivel abban az időben amikor egyetemen volt, egy folyami hajózási

tanfolyamot is elvégzett, sőt kapitányi vizsgát is tett. Minden valószínűség szerint jobban elirányította volna a hajót mint maga a kinevezett kapitány. Már persze a fizikai erőt kívánó feladatok kivételével. Csak hát, a kapitány férfi volt és mindez Egyiptomban történt. Elég gondja volt Gézának már azzal is, hogy elfogadtassa őt helyi idegenvezetőnek.

Aisa egyébként egy kicsit valóban megváltozott Abu Szimbel után. A változás leginkább látható jele az volt, hogy levetette a bokáig – vagy éppen azon alul – érő ruhát, s nadrágot húzott. Igaz, az a nadrág is fekete volt, mint jó muszlim nőhöz illt. És az is igaz, hogy Núbiában az asszonyok nem öltöztek mind egyformán, hanem voltak köztük szép számmal színes öltözetűek is, de nem egész Egyiptom Núbia, s ő jobbnak látta alkalmazkodni az arab többséghez amennyire lehet. Vagy ki tudja, hogy mi lehetett az oka annak az öltözködésben beállt változásnak. Hacsak nem az, hogy nadrágban könnyebb közlekedni egy hajón és nem esik hasra az ember amikor egy tartó bordát, vagy egy kifeszített kötelet át kell lépni.

Az éppen azután következő napon két nagyon híres ókori templom következett soron. Kom Ombó és Edfu. Aisa annyira érdekesen és pontosan mesélte el a kettő lényegét, hogy arról könyvet lehetett volna írni. Ki tudja, lehet, hogy volt is neki könyve hozzá?

– Lényege szerint Kom Ombó egy kettős templom. Vagyis két istenség tiszteletének van szentelve – mondta – A kettő egyike a jól ismert Hórusz, a sólyomként ábrázolt isten, akinek láttuk a születési helyét, szobáját, Philaeben. Hórusz egyébként az első királyként is ismert... volt, vagy tán ma is az... a helyiek tudatában, sőt, az előidőkben, még a dinasztiák előtti korban a királyok, Narmerrel kezdődően, az ő nevében uralkodtak. Sőt, minden valószínűség szerint az ő emberi megtestesülésének, vagy formájának tekintették magukat. Tehát a pilonokkal szembeállva, a templom bal oldala neki van szentelve. A jobb oldal viszont Szobeknek van/volt szentelve, a krokodilfejű istenségnek. Ő, a legenda szerint az unokaöccse volt Hórusznak, s mind emellett, vagy éppenséggel ezért, riválisa is a trónért folyt harcban. Vagyis trónkövetelő volt. Az a könyv, amelyből én is tanultam úgy írja, hogy az akkori papok (amikor építették persze) egy része Szobeket tisztelte, a másik rész pedig Hóruszt. A végén aztán megegyeztek, sőt alighanem győzött a Hórusz tisztelet, mert a mindjárt megnézhető másik oldali templom, Edfuban, már teljesen neki van szentelve. Annyit még hozzátennék, hogy azért a krokodilt továbbra is tisztelték, s minden valószínűség szerint ma is tisztelik, de nem a jóságáról ismert. Most tehát átmegyünk a másik oldalra, de estére visszajöhetünk, mert itt egy krokodil múzeum is van és biztosan van olyan, aki látni akarja. Egyelőre azonban úgy láttam jónak, hogy a két templomot egymás után lássátok, hiszen ugyanannak az istennek szentelték őket. Azok az utasok akik Asszuán után csatlakoztak hozzánk, talán jó, ha tudják, hogy az én népem a krokodilt háziállatként tartja. Mint a keresztények például a disznót.

Géza egy kicsit morgott amikor meghallotta, hogy Aisa még vissza akar térni a jobbpartra Edfu után, de be kellett látnia, hogy ez, ha esetle több üzemanyagot fogyaszt is a vontatóhajó, akkor is így logikus. Már persze, ha nem tudják elintézni vontatás nélkül, csak a széllel. Géza egyébként délelőtt nem volt velük, hanem a kabinjába zárkózott, szabad választást adva Aisának, hogy mit hogyan vigyen véghez. Azt azonban el kellett ismerje, hogy a fiatal núbiai nő jól végzi a dolgát, érdekesen magyaráz, szóval megérte szabad kezét adni neki.

Ez volt egyébként az első alkalom, hogy Aisa a núbiaiakat, mint a népét említette az utasok előtt.

Délutánra aztán Géza is visszatért, együtt vezették a kis csoportot. Nem mindketten egyszerre az igaz, mert a kroki múzeumból Aisa egyszer csak eltűnt egy félórára. Sok magyaráznivaló nem volt, Géza láthatóan nem vette zokon. Sőt, mintha egy kis mosoly is körvonalazódott volt a száján. De olyan halvány volt az a mosoly, hogy igazán csak az vette észre, aki nagyon megfigyelte. És az is elmúlt, mint gyógyszer után a pattanás, amikor Aisa visszatért.

A hajóra visszatérve vették csak észre, hogy két ember hiányzik. Agács Tibor volt az egyik, a másik egy idős nő az új utasok közül. De ők is hamar előkerültek. Előbb Tibor, később a nagymama-szerű hölgy is. Azt mondta, hogy annyira érdekelték a krokik, hogy még időzött náluk egy kicsit. És elnézést kért a késésért.

Tibor nem szólt, nem kért elnézést, csak nagyon elgondolkozó volt az egész vacsoraidő alatt. Csak a legvégén sikerült neki egy percre kettesben maradni Aiséval, de akkor is csak annyit kérdezett, hogy:

– Ez biztos? Hogy így kell maradjon?

– Biztos! – mondta a nő nagyon határozottan. Egyébként mindjárt vacsora után bezárkózott a navigációs kabinba és ki se jött onnan amíg utas volt a fedélzeten.

Különben is rövidre sikeredett ezúttal a vacsorázás. Nem beszélgettek mint máskor volt szokásuk. Mintha mindenkire rátelepedett volna az Aisa és a Tibor rosszkedve. Még Géza is morogva ment vissza a kabinjába.

Tibor pedig, aki szinte utolsónak maradt kint, felment az emeleti bárba. De nem azért, hogy igyon valamit, pedig volt ott előkészítve olyasmi is, az európaiak számára. Inkább kinézett az ernyő alól. A csillag természetesen a helyén volt. De a négy ága közül egy mintha visszahúzódott volna. És a többi is megkisebbedett.

Aztán visszament a kabinjába. Elővette a laptopját, s elkezdte, vagyis inkább folytatta a megírását annak, amiért voltaképpen visszatért Egyiptomba. Mert már az azelőtti évben megfogta valami meghatározhatatlan érzés, vagy inkább gondolat, olyan, amilyen már régebben is kísértette, s amely időnként olyan erősen tartotta fogva, hogy szinte nem is tudott másra gondolni. Nem volt az más mint ami részben már másoknak is eszébejutott, de eddig, illetve addig még nem talált olyan embert aki egyetértett volna vele a részletekben. Vagyis, hogy milyen mértékben tekinthető az ókori Egyiptom az Óvilág – Európa, Közép- és Nyugat-Ázsia és Észak-Afrika – civilizációs és igen a kultúrája bölcsőjének. Hogyan fejlődött odáig, hogy az lehessen, s hogyan történt a visszafejlődés, amely miatt át kellett adja, vagy talán kényszer nélkül is átadta a stafétabotot más, későbbi civilizációknak. Óriási gondolat volt ez, ki tudja, hogy befejezi-e valaki valamikor, vagy tán nem is érdekel senkit, mert éppen ma, mindenki mással van elfoglalva.

De nem sikerült sokat leírnia. Mert ahogy ott ült a helyén, valami fojtott vita vagy veszekedés eltompult hangjait hallotta valamelyik közeli kabinból.

Szokás szerint egy férfi s egy női hang vitatkozott. A férfi vastag hangon, talán durván is, nem volt kivehető. A nő finomabb hangon, talán ismerősnek is tűnt. Inkább valami panaszos hangsúlyra szorítkozott. Néha azért szavak is kivehetőek voltak. Amikor a férfi parancsoló hangon akart valamiit elérni a nőnél. A nő meg csak hajtogatta, hogy nem lehet, nem tudja megtenni, meg, hogy ez ellenkezne mindennel ami az élete volt eddig. Szóval, valami ilyesmi.

Jó darabig folyt a gyözködés, egyik se bírta a másikkal, s ahogy az idő múlt, egyszer csak a férfihang vált panaszkodóvá, a nő pedig továbbra is kemény volt az elhatározásában.

– De hát akkor mi legyen? – kérdezte egyszer a férfi, most már valóban egyre erőtlenebb, egyre panaszosabb hangon. A nő azt válaszolta, hogy nem tudja, de ő nem képes megváltozni és különben is semmi se biztos még. Amire a férfi azt válaszolta, hogy „ha visszajövök, majd még beszélünk!” majd hozzátette, hogy:

– Gondolkozzál! És szolgálatban is vagy!

Szolgálatban? Itt a hajón? Akkor csak Aisa lehet. A férfi pedig Géza kell legyen, gondolta Tibor. És hozzátette gondolatban, hogy: „Most mindjárt bemegy a navigációs kabinba és magára zárja az ajtót ha ő az”. Mert ezt tudta. Hogy ez a rend. Az ajtó zárva kell legyen. És csak akkor nyílik, ha belülről a kulcsot elforgatják.

Így is lett. Hallatszott egymás után mindkét ajtó hangja.

Tibor még ült egy darabig a helyén és: „úgyis elvitte az ördög már a munkát ma estére”!

Fogta magát és kiment. Szétnézett, majd odament a navigációs kabinhoz. Kopogott.

– Ki az?

– Tibor!

A zárban elfordult a kulcs. Az ajtó is nyílt.

– Szeretnél valamit?

– Nem! Én csak... – na, ezt most hogy mondja meg? Inkább azt kérdezte, hogy – Jól vagy?

A nő felemelte a szinte állandóan lesütött szemét és ránézett. Akkor történt. Talán valami szikrák, vagy inkább lángok csaptak ki mindkettőjük szeméből, s valahol közöttük találkoztak. Csakhogy azok a lángok nem égettek. Inkább simogattak. Aisa keményen markolta az ajtókeretet. Talán azért, hogy ki ne tudjon azon lépni. Tibor meg látta az elszánást és nem erősködött, hogy beléphessen. Különben is tudta azt amit abban a pillanatban tudnia kellett és ez AKKOR elég volt. Mindketten tudták. Aztán Aisa sóhajtott egy óriásit és csak annyit mondott, hogy:

– Köszönöm, hogy bekopogtál! A többit majd... egyszer...

És Tibornak ez akkor nagyon elég volt. Jó éjt kívánt és visszament a helyére. Még hallotta, hogy bezárul a navigációs kabin ajtaja.

* * *

Reggel Géza már korán felkelt. Azonban Tibort nem előzte meg. Mert a történész-biológus már fenn volt és sétálgatott csendesen a kabinsorok közötti keskeny folyosón. Amikor meglátta a túravezetőt azzal fogadta, hogy:

– Beszéltem a feleségeddel. Az este.

A vastag ember savanyúan elvigyorodott.

– Az bizonyára elég nehéz lehetett. Vagy telefonon?

– Aiséval beszélgettem.

– Aisa nem a feleségem.

Tibor meghökkent. De aztán megtalálta a választ.

– Csak nem a testvéred miként Ábrahámnak Sára?!

– No! Ábrahám majd még szóba fog kerülni! Luxorban! – így a túravezető – De Aisa valóban nem a feleségem, sőt nem is volt az. És persze nem a testvérem, aminthogy te sem vagy fáraó.

– Akkor valami rokonod?

– Nem. Ő egyszerűen a tulajdonom.

– ???

– Látom, meglepődtél. Pedig így van. Megvettem a falujától. Jó amerikai dollárokért. És nem csak. Láttad a faluban azt a patakot, meg a tavat és a napelemeket?

Tibor bólintott.

– No, azokat én készítettem a falunak. Valahogy át kellett emelni a vizet számukra a Nasszer tóból, hát ezt a megoldást választottam.

– Ezek szerint te mérnök vagy?

– Ezek szerint nem. Csak sok a pénzem. Jó! Nem vagyok egy Rothchild, de még a Soros gyuribá sem, de az átlaghoz képest van elég. Hát megengedhettem magamnak nemcsak a két hajót, Aisénak meg a feleségemnek, de azt a kis átemelést is a núbiai törzsfőnök számára.

– És Aisa?

– Megkérdeztem a törzsfőnöktől, hogy van-e egy fiatal nő, aki hajlandó lenne velem jönni? Voltaképpen már akkor ki is néztem magamnak. Szép volt, egészséges, tanulni vágyott. Tehetséges is volt. Akkor már végzett tanítónő volt. De valahogy éreztem, hogy ez nem elég. Sem a vágyaihoz, sem a tehetségéhez. És igazam volt. Azóta elvégezte az egyetemet, letette a folyami kapitányi vizsgát és most itt van. Egyébként jó pénzt fizettem érte a falunak.

– És szerinted ez Egyiptomban érvényes?

– Nem barátom! Ez a világon sehol sem érvényes. Csak a becsületben. Amit Aisa nagyon komolyan vesz. Szerintem túlságosan is komolyan. És azzal gátol is néha abban amit el kell végeznem.

– Miben?

– Na látod, ez az amit nem kötök az orrodra. Egyébként mit beszélgettél vele a tegnap este?

– Csak megkérdeztem tőle, hogy jól van-e?

– Ennyi? És mit mondott?

– Azt, hogy jól van.

– Akkor barátom, ennyi. Ahogy a tengerészgyalogosoknál szokták mondani! De tényleg! Nemsokára a zsilipekhez érünk, s én szeretnék az elsők között átmenni. Talán majd még beszélünk. Valami okból rendesnek nézlek, fene tudja, hogy miért, de hát ez nem csak tőlem függ. De még egyszer: én rendesnek nézlek! És ez legyen neked elég! A jövőt meg nem tudom. Na, megyek!

Tibor is ment. Fel az emeletre. Meg akarta nézni a zsilipelést.

De később rájött, hogy az egész hosszadalmas és unalmas, hát inkább bement a kabinjába és folytatta az írást. És a gondolkozást. De ott se bírta sokáig, inkább megint felment. Akkor már Leventét is ott találta. A papot, akinek a foglalkozása mellett gépészmérnöki végzettsége is volt, egy laptop mellett találta, azon próbált meg valami eredményt produkálni.

– Te mit csinálsz éppen?

Levente felnézett a munkájából és azt mondta:

– Gyere, nézd meg!

A fedélzet fölött napernyő módjára kifeszített tetőféleség oldalához most egy létra volt támasztva, azon mentek feljebb, de csak annyira, hogy lássák a felső oldalt.

– Tudod, mi ez?

– Napelemek!

– Igen! Géza nem bolond ember. Itt annyi napfény van, hogy még másoknak is lehet adni belőle. Mármost, azt találta ki, hogy egy mokány kis villanymotort applikált a hajó hátuljához, amit – a konyhai sütőkön és a világításon kívül – szintén ezek a napelemek hajtanak. Így hát általában nincs szükség vontatóhajóra, csak akkor, ha hosszabb távon kell járatni a hajót. Én meg azt a feladatot kaptam, hogy számoljam ki, elég ez a zsilipeléshez, vagy tolóhajót kell fogadni? És én úgy számolom, hogy bőven elég. Mert a legnagyobbbrészt úgyis széllal fogunk menni és csak a szűk részekben kerül sor a motorra. Szóval, a doki elégedett lehet a találmányával.

– Doki?

– Igen. Úgy kezdte. Fogdoki volt Amerikában a tengerészgyalogosoknál. Ott szerezte meg ahogy mondani szokták, az első millióját. A többi nagyjából magától ment.

– Egyszóval Géza amerikai?

– Úgy is vehetjük.

Ezután megint csak lézengett előre-hátra. Magának se akarta bevallani, de hiányzott neki Aisa. Persze csak a látása. Vajon hol lehet? Biztos navigál! Ilyenkor fontos!

Megint visszament a kabinjába és megpróbált az írásra összpontosítani, de nem ment.

A zsilipnél elég későn kerültek sorra, lehetett déli tizenkét óra mire végeztek. Aisa csak azután hagyta el a navigációs kabint. Nagyon fáradtnak látszott. Tibor nem is akarta zavarni. Hadd pihenjen!

Jól benne voltak a délutánban, amikor Luxorban kikötöttek. Az új utasokat várta valami kisbusz, ők tehát leszálltak. Aztán megjelent Géza. Neki is karikás volt a szeme. Azt mondta:

– Gondolom, már késő van ahhoz, hogy valamit is megnézzünk! Holnap reggel pedig kipihenten mindent láthatunk.

Ezzel ő is visszavonult.

Este Tibor megint kiment a fedélzetre. A csillag most is megvolt. De most összesen két ágát lehetett látni. Az egyik felfele, a másik meg lefele mutatott.

„Vajon mit akar mondani? Vagy mutatni? Jó lenne ha tudnám”!

De nem tudta. Így aztán megint visszament a kabinjába és korán lefeküdt aludni.

Azon az éjszakán mindkettőnek, Tibornak és Gézának is, különös álma volt.

Tibor azt álmodta, hogy ő voltaképpen egy fiatal fogdoki, és be kell rendezze élete első rendelőjét. Csakhogy valamiképpen mindig valami ócska, rozsdás bútort, idejétmúlt felszerelést talált ahelyett amit keresett. És amikor végre mégis talált olyat amire azt mondta volna, hogy azt szeretné, akkor mindig akadt valami ellenőr-féle, aki azonnal megmondta neki, hogy az miért nem jó és melyik szabálynak nem felel meg.

Géza viszont valami gyorsvonaton utazott álmában. Csakhogy annak a gyorsvonatnak a vágányai mind egyre rosszabbak lettek, míg a vonat maga, a síneket keresve, szép lassan a föld alá süllyedt. Ott aztán döcögött, feltúrta a százados port és szemetet, a végén pedig megállt félig a földbe temetve. Látni látta, hogy volna még lehetőség továbbjutni, de a vonat nem mozdult egy centit se. Reggel mindketten izzadságtól csuromvizesen ébredtek fel. És azután aztán már nem is sikerült nekik újra elaludni.

A luxori templomegyüttesnél, valamikor délelőtt folyamán nagyon észrevehető volt, hogy Aisa igazán elemében érzi magát. Most, hogy már csak háromszemélyes hallgatósága volt, kedvesen, családiasan beszélt nekik azokról a régi időről, amikor még Ábrahám, az óvilág népeinek az ősapja is Egyiptomba látogatott.

– Ez a látogatás körülbelül Jézus születése előtt kétezer évvel kellett történjen. Ezek a kosfejű szfinxek annak az időnek az emléket idézik. Természetesen, nem akkor készültek, hanem jóval később, a Ramszeszek idején. Főképpen a másodikat és a harmadikat értem ezalatt. De minden bizonnyal léteznek még kosfejű szfinxek a föld alatt, talán több is!

És így mondta tovább, beszélt Hacsepszutról a nagy királynőről, és mindazokról akik annak a templomrendszernek az építésébe belefolytak.

– Itt pedig az a templom látható, amelyikben háromezer éve megszakítás nélkül dicsérik az Istent. Igaz, hogy eleinte Ammon volt a neve neki, aminthogy ez az egész templom-rendszer is neki volt szentelve, később a kopt keresztények vették át de nem túl sok időre, és még később, az arab térhódítással egy muszlim mecset dicséri Allahot. Még ma is.

Ezután átmentek Karnakba, a szfinxek útján, ezek már rendes emberfejű szfinxek voltak, és elmondta azt, hogy Ammon isten nappal Karnakban tartózkodik, este viszont átmegy Luxorba² és ott alussza át az éjszakát. És nem szereti ha ilyenkor holmi apró-cseprő kérésekkel felriasztják.

A következő napon a Királyok völgye került sorra. Csendes nap volt. Aisa azt ajánlotta, hogy ne második Ramszeszt válasszák a meglátogatandó királyszerűek közül, hanem a sorban harmadikat.

– Ő is Ramszesz, ő is hódító, katonafőnök, de kevesebben tudják, s ezért kisebb a tolatkodás.

Tibor emlékezett, hogy az azelőtti évben is így volt, valamilyen vele nem közölt okból ugyanazt választották az idegenvezetők. Ki tudja, talán második Ramszeszhez többletfizetség kellett volna? De ugyanakkor, szintén Aisa, még Merneptah fáraót is említette és ezt még nem lehetett tudni, hogy miért. Az előző évben nem így volt. Aztán kiderült, hogy Merneptah, vagy másképpen Merenptah, szintén Ramszesz rokonság volt, csak a neve volt más. És, mint kiderült, minden jelentéktelensége mellett volt egy különlegessége. Az ő uralkodásának az idejére esett a zsidók kivándorlása Egyiptomból. Legalábbis a tudósok mostani véleménye szerint.

Ezért az infóért Tibor még külön is hálás volt.

És folytatódott az utazás tovább.

Memfisz következett, majd Szakkara és végül a nagy piramisok.

Memfisben történt az, hogy egyszer csak leszállt egy helikopter közel a hajóhoz, amit közvetlenül követett egy rövid megbeszélés Aisa és Géza között, majd a férfi beszállt és elrepült a géppel.

Nem akarta akkor rögtön megkérdezni az asszonyt, hogy mit is jelent mindez, nagyon nem szerette a visszautasítást. Már pedig megtörténhetett alkalomadtán az is, hogy a kérdésre a nő azt feleli, hogy: „semmi közöd hozzá”! És akkor, legalábbis így hitte, minden út be van vágva. Pedig akkor már úgy érezte, hogy ha ez megeshet, akkor számukra nincs tovább. És addig se volt. Tovább.

* * *

Rövid beszélgetés Tibor és Levente között.

– Furcsának találom én ezt az egész ügyet. Vagyis inkább jelentősnek.

---

² Mindkét templomegyüttes egyaránt Luxor városban van, néha össze is tévesztik, hogy a kettő közül hol alszik Amon.

- Mire gondolsz?
- Hát itt van először ez az egész Ábrahám -látogatás. Amely után meghonosodott Egyiptomban a kosfejű szfinxek kifaragása. Jó, tudom, hogy ezek már nem eredetiek, hanem a Ramszeszek korából valók, de annál inkább jelentőségteljes ez az egész. Hiszen ez legalább annyit kell jelentsen, hogy majdnem ezer éven át megmaradt a faragásuk szokása. Valószínűnek tartom, hogy akkor már rég nem volt fogalma sem senkinek, hogy miért is teszik ezt így, de mégis tették, mert valami szent szokás, majdnem azt mondtam, hogy tabu, nem engedte, hogy másképp csinálják. Irtózatosan erős szokás lehetett!
- Igen. De mint tudod, Ábrahámnak volt egy fia, Izsák, akit majdnem feláldozott. Amikor is az Úr, meggyőződve arról, hogy mindenben képes alávetni magát, egy kost küldött neki, amit végül is feláldozott.
- Igen ezt én is tudom. De ez a legenda lehet másodlagos is. Mondjuk, csak azért lett ilyen, hogy el ne feledjék!
- Szerintem kissé túlbonyolított!
- Gondolod?
- Igen.
- Jó, akkor arra felelj nekem, hogy miért éppen kos?
- Hogyhogy?
- Miért éppen egy kost küldött az Úr? Mert küldhetett volna ugyanúgy egy csirkét, egy galambot, egy nyulat, borjút, bármit. Számára nincs lehetetlen! Nem inkább arról van szó, az a lényeg a legendában, hogy éppen a KOST nem szabad elfeledni?
- Szerintem neked az agyadra ment a szerelem!
- Mii?
- Nem viccelek! Hisz a vak is látja, hogy úgy nézel szegény Aisára, mintha tőle várnád a megváltást!
- Te látod rajtam?
- Persze, te számár! Szerintem mindenki látja! Még jó, hogy nem kaptál a tengerészgyalogostól egy jókora taslit!
- Tibor elkomorodott.
- Jó! Látod, hát látod. De ez, amit mondok egy egész más valami. Arról van szó, hogy már régen ismert a klasszikus ókor népei között az, hogy a Zodiákus képei a Földhöz képest, nagyjából huszonnégyezer év alatt egy látszólagos kört írnak le. És éppen Ábrahám idejében egy váltás volt esedékes. Vagy talán akkor már meg is történt. A Bikát váltotta a Kos! És Ábrahám valamiképpen éppen ezért jött Egyiptomba, hogy tudósítást adjon, vagy tudja a kő, esetleg szerezzen arról a változásról.
- Jó! Akkor Aisától függetlenül, jön Ábrahám és elmondja, vagy éppen meghallgatja, hogy a Bikát a Kos váltotta fel. De mi lehetett ennek a jelentősége?
- Nem tudom. De a jelenség itt nem állt meg. Mert ugyan sokan késéssel, de mások is rájöttek ugyanerre. Más népek úgy értem. A bika kultuszát is felváltotta nagyjából a Kos kultusza. Marduk és Mitrász helyébe is mások jöttek.
- Jó, meggyőztél. De még mindig nem értem...
- Jó! Mármint a történetbe itt bekapcsolódik egy másik történet. Sőt, szerintem nem csak bekapcsolódik, hanem egyenesen rátevődik. Mert nagyjából a Ramszeszek idejében, vagyis inkább néhány századdal előbb akadt egy fáraó, aki, véletlenül vagy sem, elkezdett tudományosan gondolkodni.
- Szerintem Ekhnatonra gondolsz, akit eretnek fáraónak neveztek.
- Persze! Na végre kezdesz ráhangolódni! Mit jelent a tudományos gondolkodás? Mi a lényege?
- A főleges magyarázó tényezők elvetése. Occam borotvája. Nagyjából.

– Így van! És ez az Ekhnaton kitalálta azt a világrengető dolgot, hogy mi értelme van a világ eseményeit egy egész sereg istennel magyarázni, amikor nagyon elegánsan meg lehet tenni egyetlen Istent feltételezve?

– Ezt is értem, ezek szerint Ekhnaton...

– Ekhnaton egy abszolút koraszülött volt. Azt hitte, hogy az emberek meg fogják érteni az ő szavait. Pedig csak azt mondták, hogy értik! Mivel nála volt a hatalom. De mit mondott Aisa? Azt, hogy Ekhnatont megölték az Ammon papok.

– Igen ezt ma így tudjuk. És akkor? Hamvába hótt az egész műve.

– Éppen hogy nem. Mert élt egy kicsike nép, lehet, hogy nem is nép volt, hanem csak valami gyűlevész, akikben megmaradt és részben túlélte az Ekhnaton tanítása. És akkor, amikor kiszabadultak a fáraók szorításából, akkor maguk között szigorúan meghirdették az egy Isten hitét. Természetesen a Mózes korában éppen alakuló zsidó népről beszélek.

– Jó, meggyőztél. De mi következik ebből?

– Rengeteg minden! Te pap vagy, tudnod kell. Én csak egy pontra koncentrálok a gondolataimmal. Arra a pontra, hogy Ábrahám idejével elkezdődött a kos világnapja. De ami elkezdődött, az véget is kell érjen egyszer. És mikor ért véget? Jézus földi életének idején!

– Na ez már nagyon merész!

– Egyáltalán nem! Mert nem mondom, hogy egyszerre ért véget és azt sem, hogy naptári nap szerint. Akkoriban! Ha érted mit mondok?

– Érteni értem. De mindez teljességgel bizonyíthatatlan.

– Hmmm... vagy legalábbis nem figyelünk a bizonyítékokra.

– Mégis mire?

– Hát például arra, hogy hogyan szokták nevezni Jézust még ma is? Ártatlan báránynak, akit feláldoznak a mások bűnéért. Aztán! Mi az egyetlen dolog amit, legalábbis az egyház kánonjai szerint Jézus leírt, vagy inkább lerajzolt? Az Abgar leveleket most nem is említem, mert csak összezavarnálak. Szóval Jézus egész földi tevékenysége során egyetlen egyszer rajzolt valamit. Egy halat a homokba. És mi következik közvetlenül a Kos világnapja után? A Halak kora. Figyelmeztetés volt, amire nem figyelt a kutya se. Pedig nem ártott volna. Mert most van vége a halaknak. És a Vízöntő már itt is van, kopogtat az ajtón. És hoz magával... senki nem tudja igazán, hogy mit és mikor? Na, azt hiszem eleget beszéltem. Pedig lenne még. Bizonyíték. Elég. De egyelőre békén hagylak.

Ez a beszélgetés délelőtt folyt le, pontosan ebéd előtt. Aztán a délutáni szieszta idején Aisa odament a fedélzeten félálomba merült Tiborhoz. Megfogta a kezét és azt mondta:

– Gyere!

– Hova megyünk?

– Ne kérdezz! Ha szeretsz, jössz. Nem kötelezhetlek!

Tibor azonnal felpattant.

– Mehetünk!

És attól fogva senki nem látta őket a hajón.

* * *

Hazatérés.

Szakkara után, már az alexandriai kikötőben, a hajó kapitánya egy emilt kapott. Igazából a navigátornak kellett volna kapnia, de ő valami okból éppen nem volt elérhető. Kereste pedig, mert bár a levél angolul volt írva és a kapitány jól tudott ezen a nyelven, de nem merte vállalni az esetleges későbbiekért a felelősséget. Azt tette tehát amit bárki tett volna az ő helyében. Megkereste azt, akit az utasok közül a legtekintélyesebbnek vélt. És mivel Levente volt termetre a legmagasabb, hozzá fordult.

– Uram, nem tudom, mit tegyek! Látod, nekem van címezve, de én nem merem vállalni a felelősséget! Olvasd el, döntsünk együtt!
Az angol nyelvű levél körülbelül a következőket tartalmazta (nem olvastam, tehát nem tudhatom pontosan):

„Az AISA nevű, dahabyia típusú hajó kapitányának!

Egyiptomban.

Tisztelt uram!

Mivel a pár nappal ezelőtt elküldött német nyelvű levelemre semmiféle válasz nem érkezett, kénytelen vagyok közölni a következőket:

Dr. G. Dan volt amerikai főorvos páciensünk régi limfómája az elmúlt néhány nap idején annyira agresszívvá vált, hogy a megszokott kezelés már semmi változást nem hozott az állapotában. Emiatt, kénytelenek voltunk megkísérelni az összejt beültetést. Közlöm, hogy a beteg azon idő alatt nem volt tudatánál, a szervezete viszont valami okból nem tudta elfogadni az összejt. Emiatt, két órával ezelőtt le kellett vegyük őt a gépekről. Szinte azonnal megszűnt lélegezni.

Akkor, amikor még tudatánál volt, tanúk előtt úgy rendelkezett, hogy a két hajóját juttassák vissza az állandó kikötőjünkbe. (Asszuán). A hajók és a teljes legénységük ott várják meg azt amíg az ügyvédek a hivatalos formákat elrendezik. (Öröklés, stb.)

A páciens felajánlotta a halála után a testét a rákkutató központunknak kísérleti célokra. Ez is két tanú előtt történt.

Kérem, hogy mielőbb válaszoljon, s tegyenek úgy, ahogy azt az elhunyt kolléga meghagyta!

Tisztelettel: XXXXX

Igazgató főorvos,

Müncheni egyetemi klinika.

(olvashatatlan aláírás)”

– Hát ez elég világos – mondta Levente.

– Igen, de én értesíteni akartam Aisa asszonyt is! Hogy minden rendben legyen! – mondta a kapitány, akit a változatosság kedvéért Mohamednek hívtak.

– Hát akkor értesítse!

– igen, de nincs sehol! Szakkara óta senki sem látta!

– Csak nem nyelte el a föld...

– Az nem, de a vízzel megeshet! Amilyen búvalbélelt volt mostanában. Még azzal az önök barátjával beszélgetett néha. Ha szólnának neki!

De Tibor sem volt sehol. Se a hajón, se a közelben.

– Nos, kapitány úr,

– Mohamed, ha kérhetem!

– Nos Mohamed, ebben az esetben csak egyet tehet. Itt letesz minket, s talán szerez egy taxit a repülőtére, hogy hazamehessünk, elvégre úgyis vége már a kirándulásunknak, azután pedig úgy tesz mindent ahogy a müncheni igazgató kérte. Mi pedig már most az aláírásunkkal tanúsítjuk, hogy mindenben a törvénynek megfelelően járt el.

Így lett. Aztán, a repülőtéren, amikor senki sem látta, a két európai úriember köpött egyet-egyet, ki jobbra, ki balra. És hallgatólagosan megegyeztek, hogy az Agács Tibor nevet hacsak lehet, soha életükben nem fogják kimondani.

* * *

És itt talán vége is lehetne a történetnek.

Ha az előbb elmeséltek után valami több mint egy évvel, Talay Leventének nem akadt volna véletlenül valami olyan gondja, amit általában a DEZSŐ KOCSMÁJA nevű intézményben lehetett legjobban megoldani.

Amolyan botcsinálta pszichológiai műhely volt akkoriban az a bizonyos kocsmá, igazából elegáns vendéglő, a hegyoldalban. Amikor már egy gond, vagy kellemetlenség végképpen rázápult egy vigyázóvári emberre, vagy éppen házaspárra, akkor volt szokás az élet kocsmáját bizonyos rutinjeljárások alkalmazásával, meglátogatni. Levente is így tett, bár a gondja/gondjuk nem volt éppen életbevágó. Csak kellemetlen. És mivel jó fiú volt, Beátát is vitte magával.

Szerencsájukra éppen akkor mindketten otthon voltak. Mármint Sándor is (aki egy régi szabály értelmében a vendéglőben a Dezső nevet kellett viselje, persze Anikónak is más volt a polgári neve) és a felesége is.

Mivel a Talay házaspár gondja nem volt életbe vágó, mindössze kellemetlen, hát elég hamar kiókumulálták azt, hogy hogy lehet megoldani.

– Az ám – jelentette ki Sándor, akinek mégsem fért a begyébe a dolog – Él még a barátunk! Méghozzá igen kellemesen.

– Tibor? – kérdezte Beáta, hogy mégse Leventének kelljen kimondania azt a bizonyos nevet.

– Úgy biza! És még csak nem is követett el semmi bűnt! Még erkölcsit se!

– Akkor meg hová tűntek el mindketten egyszerre?

– Münchenbe! Ott voltak Géza mellett az utolsó óráiban.

– És aztán? – kérdezte Beáta, aki nő volt, tehát kíváncsi is volt.

– Aztán? Két hét után összeházasodtak és élnek szépen Núbiában mint a galambok.

– Az Aisa örökségéből?

– Nem csak. Elvégre nem hiába töltötte Tibor a fiatalsága nagy részét a Greenpeace nevű cég alkalmazásában. Ott sem rossz a fizetés. Persze amíg rá nem jött, hogy a legnagyobb része a cégnek csalásokon alapszik. Amikor is otthagyták őket. De ez egy régi történet. Viszont minden esetre van mit a tejbe aprítaniuk. Méghozzá szó szerint is, mert mezőgazdasággal foglalkoznak. Az egész falunak jót tesz a Tibor biológiai tudása! Már egy gyerekük is van azóta. Egy kislány. Jozefine a neve.

– Nahát! Miért pont az?

– Ejnye, hát azért, mert ezt a nevet spanyolul egy bizonyos módon szoktak becézni.

– Pepita! – vihogta el magát Beáta – De azért gondolom, nem olyan?

– Nem hát! Nagyon is szép egészséges barna színe van. Egyébként muszlimok mind a hárman.

– És miért nem jöttek Európába?

– Ebbe a mi mostani Európánkba? Dehát ők szerelmesek, nem pedig sültbolondok! Ide, ahol egyre vészesebben kacsintgat mindenki egy öldöklő háború ígézetébe? Mint éjjeli lepke a lámpába amíg meg nem ég? Na neeeeem! Jó nekik ott, ha meleg is van.

– És mi lett az igazi feleséggel? A valódi özvegyel?

Sándor, aki Dezső volt, elkomorodott és csak annyit mondott a foga között:

– Nem tudom!

Vége

2023. április 10.

Búzaháza